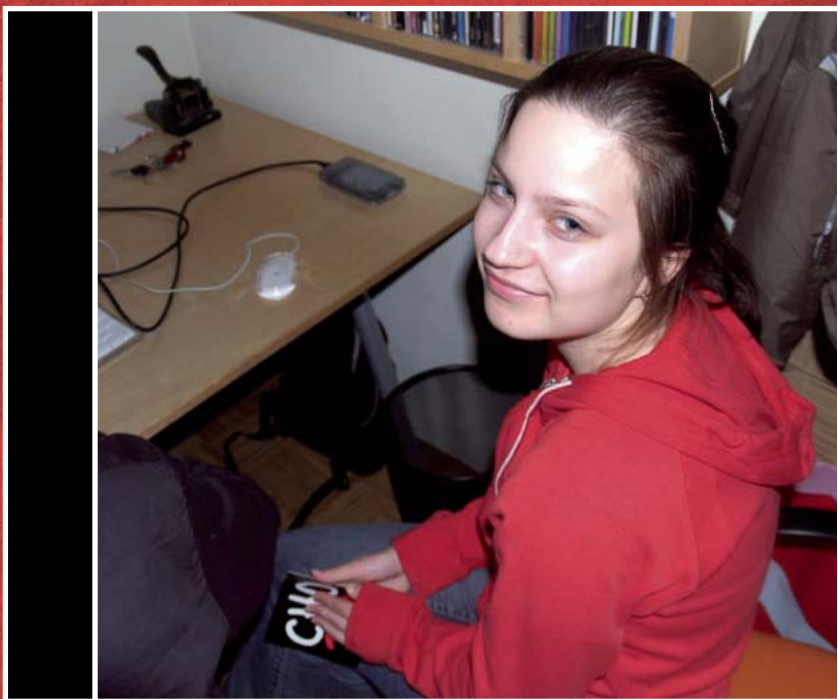

Nowy program nauczania języka niemieckiego w gimnazjum

Urszula Boszulak
Ewa Ciemnicka

Zgodny
z nową podstawą
programową

Hueber POLSKA

Autorki programu:

Urszula Boszulak – absolwentka filologii germańskiej na Uniwersytecie Wrocławskim, trzeci stopień specjalizacji zawodowej, dyplomowany edukator w zakresie języka niemieckiego (od 1995 r.) i kształcenia dorosłych (od 1997 r.), egzaminator OKE w Łodzi, nauczycielka języka niemieckiego uhonorowana Medalem Komisji Edukacji Narodowej

Ewa Ciemnicka – absolwentka filologii germańskiej Uniwersytetu Łódzkiego, trzeci stopień specjalizacji zawodowej, dyplomowany edukator w zakresie języka niemieckiego (od 1995 r.) i kształcenia dorosłych (od 1997 r.), dyrektor szkół T. O. „Edukacja” w Łodzi

Szanowni Państwo!

Dziękujemy za życzliwe przyjęcie naszego *Programu nauczania języka niemieckiego w gimnazjum* opublikowanego w roku 2005. Zmiany dotyczące nauczania języków obcych w Polsce, a przede wszystkim wejście w życie nowej podstawy programowej od września 2009 r. oraz wprowadzenie obowiązkowej nauki drugiego języka obcego w gimnazjum wymagają uaktualnienia niektórych treści naszego programu.

Niezmienna jest koncepcja, którą przyjęliśmy w pierwotnej wersji *Programu*, a więc nauczanie języka niemieckiego i ocenianie osiągnięć uczniów w oparciu o dokument Rady Europy – ***Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen*** opublikowany w Polsce w roku 2003 pod tytułem ***Europejski System Opisu Kształcenia Językowego***.

Wprowadzone przez nas zmiany stanowią poszerzenie *Programu* o istotne elementy kształcenia językowego, takie jak: wykorzystanie nowoczesnego narzędzia, jakim jest Internet, wprowadzenie dodatkowych pomocy dydaktycznych, zwłaszcza multimedialnych, wdrożenie metody pracy z portfolio na bazie *Europejskiego Portfolio Językowego* oraz włączenie do procesu kształcenia systemu przygotowania do egzaminu gimnazjalnego i egzaminów międzynarodowych z języka niemieckiego Fit 1 i Fit 2.

Oddając w Państwa ręce ***Nowy program nauczania języka niemieckiego w gimnazjum***, mamy nadzieję, że znów spotka się on z życzliwością Państwa i stanie się przydatny w codziennej pracy. Wszystkie proponowane przez nas rozwiązania wynikają z naszych doświadczeń w pracy w szkole, a także współpracy z nauczycielami podczas prowadzonych przez nas form doskonalenia zawodowego w całej Polsce. Będziemy wdzięczne za wszelkie uwagi, które prosimy przekazywać za pośrednictwem wydawnictwa Hueber Polska.

Autorki

1. KONCEPCJA PROGRAMU	5
2. OPIS PROGRAMU	6
2.1. Użytkownicy programu	6
2.1.1. Uczniowie	6
2.1.2. Nauczyciele	8
2.1.3. Autorzy podręczników i wydawcy	9
2.2. Materiały dydaktyczne	9
2.3. Wyposażenie szkoły	10
Pomoce dydaktyczne	10
3. CELE NAUCZANIA	10
3.1. Cele wychowawcze	10
3.2. Cele kształcenia – wymagania ogólne dla początkujących	11
3.3. Cele kształcenia – wymagania szczegółowe dla początkujących	11
3.4. Cele kształcenia na podbudowie II etapu edukacyjnego – wymagania ogólne	13
3.5. Cele kształcenia na podbudowie II etapu edukacyjnego – wymagania szczegółowe	14
4. MATERIAŁ NAUCZANIA	18
4.1. Kręgi tematyczne	18
4.2. Zagadnienia gramatyczne	19
4.3. Proponowany układ treści nauczania w I klasie gimnazjum	21
4.4. Proponowany układ treści nauczania w II klasie gimnazjum i I klasie (kontynuacja)	22
4.5. Proponowany układ treści nauczania w III klasie gimnazjum i II klasie (kontynuacja)	23
4.6. Proponowany układ treści nauczania w III klasie gimnazjum (kontynuacja)	25
5. REALIZACJA PROGRAMU	26
5.1. Typy osobowości uczniów a praca lekcyjna	27
5.2. Formy pracy na lekcji	27
5.3. Techniki rozwijania sprawności językowych i nauczania elementów języka	28
5.3.1. Rozumienie ze słuchu	28
5.3.2. Mówienie i rozmawianie	29
5.3.3. Czytanie ze zrozumieniem	30
5.3.4. Pisanie	31
5.3.5. Gramatyka	31
5.3.6. Słownictwo	32
5.3.7. Wymowa	32
5.3.8. Ortografia	33
5.4. Strategie uczenia się	33
6. PRZYKŁADOWE PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	34
6.1. Osiągnięcia uczniów w zakresie sprawności językowych	34
6.2. Katalog środków językowych	39
7. OCENIANIE	41
7.1. Założenia	41
7.1.1. Podejście do błędów	41
7.1.2. Funkcja diagnostyczna i wychowawcza ocen	41
7.1.3. Samoocena ucznia	42
7.1.4. Europejskie Portfolio Językowe	42
7.2. Ocenianie bieżące	43
7.2.1. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych i ustnych	44
7.2.2. Ocenianie testów	44
7.3. Ocenianie semestralne	45
Średnia ważona	45
7.4. Ocenianie końcoworoczne – egzaminy	45
7.5. Egzamin z języka obcego	46
7.6. Egzamin międzynarodowe z języka niemieckiego Fit 1 i Fit 2	47
Test diagnostyczny	48

1. KONCEPCJA PROGRAMU

Koncepcja programu, który macie Państwo przed sobą, opiera się na trzech dokumentach, określających cele kształcenia i nauczania języków obcych oraz zakres i metody ich nauczania. Pierwszym z nich jest nowa podstawa programowa przygotowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej (rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z dnia 23 grudnia 2008 r. – DzU z 2009 r. Nr 4, poz. 17). Kolejnym jest dokument Rady Europy *Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen*, który powstał w wyniku prowadzonych wspólnie przez przedstawicieli rządów i środowisk akademickich prac zmierzających do ustalenia wspólnej platformy opisu kształcenia językowego. Polskie tłumaczenie tego dokumentu zostało wydane przez CODN w roku 2003 pod tytułem *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie i ocenianie* (ESOKJ).

Nie wdając się w szczegóły dotyczące powstawania tegoż dokumentu, należy stwierdzić, że stał się on podstawą dla wszystkich osób zajmujących się edukacją językową – od autorów programów i podręczników do osób zajmujących się testowaniem osiągnięć. Wspólne zasady opisu kształcenia językowego dotyczą zwłaszcza:

- wyróżnienia czterech sfer życia społecznego związanych z nauką i wykorzystywaniem języka obcego: edukacyjnej, zawodowej, publicznej i prywatnej;
- ustalenia i opisanie poziomów znajomości języka: A1, A2, B1, B2, C1 i C2;
- poszerzenia czterech sprawności językowych (słuchanie, mówienie, czytanie, pisanie) o dwie dodatkowe: interakcje (umiejętność prowadzenia rozmowy) i mediacje (tłumaczenie z jednego języka na inny oraz umiejętność upraszczania lub skracania tekstu i przekazywania treści komunikatu w ramach jednego języka);
- wprowadzenia podziału na kompetencje ogólne i językowe kompetencje komunikacyjne;
- wprowadzenia pojęcia *kompetencja uczenia się*;
- pozytywnego podejścia do oceniania (oceniaamy to, co uczeń umie, a nie to, czego nie umie).

W odniesieniu do języka niemieckiego uściśleniem i doprecyzowaniem dość ogólnych zasad ESOKJ stała się praca *Profile Deutsch*, której autorzy podjęli próbę opisanie czterech pierwszych poziomów znajomości języka – A1, A2, B1 i B2 (obecnie trwają prace nad opisaniem poziomów C1 i C2).

Określenie poziomów znajomości języka nie oznacza, że od tej chwili traktować je będziemy jako zamknięte hermetycznie systemy. Wyznaczenie poziomów jest umowne i służyć ma uproszczeniu planowania, prowadzenia i oceniania procesu kształcenia językowego. W chwili powstawania tego programu trwają prace nad zmianą podstawy programowej i możemy tylko przypuszczać, że uwzględnione zostaną także rozwiązania proponowane w ESOKJ.

Opierając koncepcję programu na trzech wymienionych powyżej dokumentach, przyjmujemy następujące założenia:

1. Nauczanie języka na poziomie gimnazjum obejmuje wszystkie sprawności językowe z naciskiem na umiejętność rozumienia i komunikowania się.
2. Uczniowie opanują język na poziomie A1+ (początkujący) lub A2 (kontynuujący naukę po szkole podstawowej).

3. Nauczanie języka obcego w grupie wiekowej 13 – 15 lat dotyczy sfery prywatnej, edukacyjnej i częściowo publicznej, ale pomija sferę zawodową i takie tematy jak praca czy polityka.
4. Najważniejsze w pracy dydaktycznej jest kształcenie kompetencji językowych obejmujących rozumienie i tworzenie tekstów oraz działania interakcyjne. Na tym poziomie kształcenia działania mediacyjne, rozumiane jako przetwarzanie istniejących tekstów, są kształcone w niewielkim stopniu ze względu na niski poziom znajomości języka.
5. Równoległe do kształcenia językowego następuje kształcenie kompetencji uczenia się poprzez prezentację i trening wybranych strategii.
6. Osiągnięcia ucznia są oceniane pozytywnie z uwzględnieniem samooceny oraz dostosowaniem kryteriów oceniania do możliwości uczniów z dysfunkcjami.

2. OPIS PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla uczniów, którzy naukę języka niemieckiego rozpoczną w gimnazjum lub będą ją kontynuować po szkole podstawowej. W przypadku uczniów, którzy języka niemieckiego uczyli się wcześniej proponujemy wykonanie testu diagnostycznego. W programie tym uwzględniamy podstawę programową kształcenia ogólnego dla gimnazjum. Zakładamy więc, że uczniowie będą się uczyć języka niemieckiego w wymiarze 2 godzin tygodniowo. Materiał nauczania został dobrany tak, aby uczniowie początkujący osiągnęli poziom znajomości języka A1+, a uczniowie kontynuujący jego naukę poziom A2.

2.1. Użytkownicy programu

2.1.1. Uczniowie

Uczniowie gimnazjum dysponują już wiedzą zarówno z zakresu gramatyki języka ojczystego, jak i pewną znajomością pierwszego języka obcego, którego naukę rozpoczęli w szkole podstawowej. Nauczyciel języka niemieckiego może to wykorzystać, zachęcając uczniów do poszukiwania analogii i różnic w systemach znanych języków. Część uczniów z pewnością uczy się niesamodzielnie, ograniczając się do wypełniania wymagań nauczyciela, ale warto w procesie kształcenia wspierać i rozwijać u uczniów kompetencję samodzielnego i świadomego uczenia się. Ci młodzi ludzie mają za sobą sporo doświadczeń szkolnych – sukcesów, ale może również porażek, ponadto wchodzi właśnie w wiek dojrzewania, trudny okres życia niosący ze sobą wiele złożonych problemów.

Wiek dojrzewania

Trudno jest jednoznacznie określić granice wyznaczające wiek dojrzewania dzieci. Przyjmuje się, że jest to wiek nastoletni, od 13 do 19 lat.

Nauczyciele uczący w gimnazjum powinni uświadomić sobie problemy wieku dojrzewania, gdyż na pewno się z nimi zetkną.

Zmiany fizyczne, jakie dokonują się w tym czasie, wpływają na stan emocjonalny i rozwój intelektualny. Zmierzając ku dorosłości, dzieci weryfikują dotychczasowe autorytety, poszukują sensu podejmowanych działań, często tracą poczucie własnej wartości, są krytyczne zarówno wobec innych, jak i wobec siebie. Obserwuje się u nich postawy oburzenia i buntu. Z jednej strony manifestują swoją dorosłość,

są szczególnie wyczułone na brak akceptacji, z drugiej zaś wzrasta w nich poczucie niepewności i niezadowolenia z siebie.

Przemiany emocjonalne warunkują możliwości intelektualne dzieci w tym wieku. Nauka jest dominującą formą aktywności, wzrasta umiejętność obserwowania i myślenia abstrakcyjnego, następuje wzrost zainteresowania i zdolność do samooceny. Często jednak zainteresowania te skupiają się wokół własnych przeżyć, co może znacznie utrudnić możliwość przyswajania nowych treści. Dlatego ważne jest zdobycie zaufania uczniów poprzez poważne traktowanie ich problemów, rozmowę i umożliwienie wymiany doświadczeń. Akceptacja pedagogów sprzyjać będzie samoakceptacji uczniów. Charakterystyka grupy wiekowej, z którą mamy do czynienia, zmusza nauczyciela do poszukiwania metod nauczania, które w szerszym stopniu wykorzystują potrzebę autonomii uczniów, takich jak projekty czy stacje uczenia się (zwane także metodą samodzielnego stanowiska uczenia się).

Uczniowie z dysfunkcjami

Trudności w uczeniu się mogą występować na każdym etapie edukacyjnym i przejawiają się tym, że uczeń nie potrafi przyswoić sobie określonej wiedzy lub nabyć umiejętności. Często określane są jednym pojęciem dysleksji, chociaż może to być mylące, bo sama dysleksja jest zjawiskiem złożonym.

Przyczyny trudności w uczeniu się są różne, a nauczyciele gimnazjum otrzymują zazwyczaj opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej diagnozującą ucznia i zalecającą wykorzystanie konkretnych metod pracy. Ponieważ jednak nie wszystkie opinie precyzyjnie podają możliwe techniki pracy, warto sięgnąć do fachowych publikacji na ten temat.

Niekiedy również sami nauczyciele obserwujący na co dzień dziecko potrafią znaleźć najlepsze sposoby wspierania go w efektywnej nauce. Ze względu na ograniczone możliwości podamy tutaj niektóre, najczęściej występujące przyczyny dysleksji i propozycje metod pracy.

Zawsze obowiązują jednak następujące zasady:

- wykorzystywanie metod aktywizujących i nauczania polisensorycznego;
- obniżenie wymagań i dostosowanie formy sprawdzania wiedzy do możliwości dziecka, np. dziecko z zaburzeniem percepcji słuchowej może mieć trudności z napisaniem testu rozumienia ze słuchu, a dla dziecka z zaburzeniami percepcji wzrokowej taka właśnie forma sprawdzianu może okazać się właściwa;
- wspieranie przez pochwałę i zauważanie drobnych sukcesów.

Przyczyny trudności w uczeniu się	Trudności w nauce języka obcego	Metody pracy
zaburzenia percepcji wzrokowej	<ul style="list-style-type: none"> • wolne tempo czytania, niechęć do dłuższych tekstów • trudności z poprawnym pisaniem pomimo dobrych wypowiedzi ustnych • błędy w zapisie form gramatycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • dzielić tekst na fragmenty • wydłużyć czas na wykonanie zadania • stosować różne formy wizualizacji: tabele, puzzle • powtarzać głośno słowa • wprowadzać i ćwiczyć pełne struktury • oceniać raczej wypowiedzi ustne • unikać długich sprawdzianów
zaburzenia percepcji słuchowej	<ul style="list-style-type: none"> • trudności w rozumieniu ze słuchu i pamięciowym uczeniu się słówek • nieprawidłowa wymowa • trudności w przyswajaniu materiału gramatycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • formułować proste polecenia i zadania do rozumienia ogólnego tekstów słuchanych • stosować różne formy wizualizacji • ograniczać liczbę wprowadzanych jednocześnie słów
zaburzenia lateralizacji i percepcji wzrokowo-ruchowej	<ul style="list-style-type: none"> • trudne do odczytania pismo • niestaranne zeszyty • wolne tempo czytania 	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczyć pełne struktury leksykalno-gramatyczne • nie oceniać pisma • wydłużyć czas przeznaczony na wykonanie zadania

2.1.2. Nauczyciele

Zakładamy, że nauczyciele pracujący według tego programu dysponować będą kwalifikacjami merytorycznymi zgodnymi z wymaganiami stawianymi przez MENiS.

Istotnymi dla efektów nauczania wydają się być: umiejętności dydaktyczne i organizacyjne nauczycieli, ich kompetencja w zakresie analizowania swej pracy, konstruowania testów i oceniania osiągnięć uczniów oraz umiejętność indywidualizacji procesu kształcenia.

Nauczyciele powinni umieć i chcieć wspierać uczniów o mniejszej motywacji, zauważać ich trudności, doceniać potrzebę pochwały i akceptacji drobnych sukcesów. Dotyczy to również uczniów z dysfunkcjami o mniejszych możliwościach przyswajania wiedzy.

Duże znaczenie dla rozwijania u dzieci umiejętności analizowania własnego postępowania będzie miał nauczyciel – wychowawca refleksyjny, życzliwy i konsekwentny.

Szczególne rolę nauczyciela widzimy w formułowaniu przez niego konstruktywnych informacji zwrotnych, które dla ucznia staną się podstawą ciągłego rozwoju. Bardzo ważne wydaje nam się precyzyjne określanie przez nauczyciela wymagań programowych i kryteriów oceniania.

Zadaniem nauczycieli jest też wykorzystanie w praktyce szkolnej atutów wieku dojrzewania poprzez:

- wprowadzenie form umożliwiających aktywną i samodzielną pracę uczniów (np. prace projektowe);
- włączenie do treści nauczania tematów związanych z przeżywaniem emocji (w naszym programie uwzględniamy takie tematy);
- mobilizowanie uczniów do samooceny (w rozdziale „Ocenianie” proponujemy formę samooceny uczniów);
- stosowanie zróżnicowanych form socjalnych ze szczególnym uwzględnieniem pracy w grupach.

Istotną wydaje nam się również umiejętność uczenia, jak się uczyć. Dlatego też nauczyciele powinni doceniać znaczenie różnych strategii, znać je i systematycznie przekazywać swoim uczniom. Przez przekazywanie rozumiemy nie tylko informowanie o możliwych sposobach uczenia się, ale również ich systematyczny trening na lekcjach.

2.1.3. Autorzy podręczników i wydawcy

Z naszego programu mogą skorzystać także autorzy podręczników szkolnych i wydawcy. Program nasz uwzględni podstawę kształcenia ogólnego dla gimnazjum i może stać się bazą do tworzenia nowych podręczników szkolnych zawierających zaproponowane przez nas treści nauczania. Materiał podzielony został na trzy lata nauki w gimnazjum, a jego układ zapewnia progresję dostosowaną do wieku i percepcji uczniów.

Dla osiągnięcia efektywnych warunków nauki konieczne jest uwzględnienie różnych typów osobowości oraz zawartych w programie technik uczenia się i rozwijania poszczególnych sprawności.

Podręcznik pisany na podstawie naszego programu powinien zawierać wiele różnorodnych ćwiczeń, w tym do rozumienia ze słuchu, na płytach CD i kasetach, ale może być także wzbogacony programem komputerowym.

Bardzo ważne jest także wzbogacenie podręcznika autentycznymi tekstami użytkowymi i fotografiami.

2.2. Materiały dydaktyczne

Program ten może być realizowany na podstawie dowolnego podręcznika zawierającego zaproponowaną przez nas tematykę i zagadnienia grammatyczne.

Jedną z możliwości stanowi kompleks podręcznikowy *Planet*.

Część kursu <i>Planet</i>	Numery lekcji	Tytuły kręgów tematycznych	Początek nauki języka niemieckiego	Kontynuacja nauki po szkole podstawowej	Poziom znajomości języka wg ESOKJ
Planet 1	Lekcja 1 – 8	Ich und du, Schule und Lernen	klasa I		
Planet 2	Lekcja 9 – 16	Freizeit, Zu Hause	klasa II	klasa I	A1
Planet 3	Lekcja 17 – 24	Sport und Spaß, So ist es bei uns!	klasa III	klasa II	
Planet Plus	Lekcja 25 – 32	Meine Geschwister und ich, Feiern und Ferien		klasa III	A2

2.3. Wyposażenie szkoły

Pomoce dydaktyczne

Z informacji uzyskiwanych od nauczycieli wynika, że w ostatnich latach poprawiła się baza dydaktyczna szkół. Tam, gdzie do niedawna nauczyciele domagali się własnego magnetofonu, dziś mogą korzystać z pracowni komputerowych z dostępem do Internetu. Choć technika nie zastąpi dobrego, sprawiedliwego i twórczego nauczyciela, wykorzystanie zasobów Internetu oraz programów multimedialnych sprzyja rozbudzeniu i podtrzymywaniu motywacji do nauki. Do wielu podręczników, w tym także do polecanego przez nas podręcznika **Planet**, opracowano ćwiczenia on line (www.hueber.de) i filmy DVD. Warto zaplanować ich systematyczne wykorzystywanie w procesie kształcenia. Zbyt często są one jeszcze traktowane przez nauczycieli jako sporadycznie pojawiająca się „nagroda” pod koniec semestru, gdy lekcje w mniejszym stopniu ukierunkowane są na „realizację materiału”. Zaplanowane i połączone z bieżącymi tematami wykorzystanie multimediów powinno być standardem pracy nowoczesnego nauczyciela. Warto pamiętać o tym, że lekcja z wykorzystaniem Internetu musi być perfekcyjnie zaplanowana i przygotowana. Nauczyciel już na etapie projektowania lekcji powinien zapoznać się z treścią strony internetowej, którą zamierza wykorzystać, a następnie opracować odpowiednie karty pracy. Takie przygotowanie wymusi konkretne działania uczniów, ukierunkuje ich pracę na osiągnięcie celów i ustrzeże przed zbyt dużą swobodą w przeszukiwaniu Internetu, zaś nauczycielowi da szansę monitorowania pracy uczniów. Dobre zaplanowanie lekcji umożliwi też przeprowadzenie fazy prezentacji wyników pracy, a ta jest ze względów na rozwój kompetencji językowej szczególnie ważna. Wyposażenie pracowni językowej w rzutnik multimedialny połączony z komputerem pozwoli na systematyczne przygotowywanie przez nauczycieli i uczniów prezentacji multimedialnych. Ta sama informacja z wykorzystaniem elementów graficznych pojawiająca się na ekranie działa z ogromną siłą na wyobraźnię ucznia i sprzyja lepszemu zapamiętaniu. Prezentacje multimedialne mogą dotyczyć nie tylko wiadomości krajoznawczych, ale także służyć omówieniu problemów gramatycznych. Poza nowoczesnymi środkami dydaktycznymi warto jak najczęściej wykorzystywać w pracy autentyczne materiały, które nauczyciele zazwyczaj lubią gromadzić w pracowni językowej: plansze, zdjęcia, kolorowe ilustracje, reklamy, foldery, opakowania różnych artykułów, ogłoszenia, karty pocztowe, bilety, rozkłady jazdy. Autentyczne materiały, które uczeń może wziąć do ręki i wykorzystać podczas ćwiczeń, zwłaszcza w mówieniu, są absolutnym priorytetem i nic ich nie zastąpi. Koniecznym wyposażeniem pracowni językowej są słowniki dwujęzyczne w liczbie umożliwiającej naukę korzystania z nich, mapy krajów niemieckojęzycznych, tablice flanelowe służące prezentacji prac wykonywanych przez uczniów w szkole lub w domu i oczywiście sprzęt audio.

3. CELE NAUCZANIA

3.1. Cele wychowawcze

Program nasz zakłada realizację kilku nadrzędnych celów wynikających z wizań przed jakimi staje współczesna szkoła. Są nimi:

- rozwijanie w uczniach poczucia własnej wartości i wiary we własne możliwości,

- kształtowanie w uczniach postawy szacunku dla innych kultur i chęci ich poznania,
- pobudzanie postaw samodzielności i odpowiedzialności za siebie i innych,
- wspieranie indywidualnych zainteresowań ucznia,
- rozwijanie kompetencji społecznej,
- doskonalenie umiejętności korzystania z dostępnych źródeł wiedzy.

3.2. Cele kształcenia – wymagania ogólne dla początkujących

Uczniowie kończący gimnazjum powinni:

3.2.1. w zakresie znajomości środków językowych: posługiwać się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych i fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych;

3.2.2. w zakresie rozumienia wypowiedzi: rozumieć bardzo proste i krótkie wypowiedzi artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka, a także krótkie i proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych;

3.2.3. w zakresie tworzenia wypowiedzi: samodzielnie formułować bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych;

3.2.4. w zakresie reagowania na wypowiedzi: uczestniczyć w prostej rozmowie i w typowych sytuacjach reagować w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych;

3.2.5. w zakresie przetwarzania wypowiedzi: zmieniać formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

3.3. Cele kształcenia – wymagania szczegółowe dla początkujących

Uczniowie kończący gimnazjum powinni:

3.3.1. posługiwać się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych i fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- **człowiek** (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, uczucia i emocje, zainteresowania)
- **dom** (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia)
- **szkółka** (np. przedmioty nauczania, życie szkoły)
- **praca** (np. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy)
- **życie rodzinne i towarzyskie** (np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego)
- **żywienie** (np. artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne)
- **zakupy i usługi** (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług)
- **podróżowanie i turystyka** (np. środki transportu, orientacja w terenie, informacja turystyczna, zwiedzanie)

- **kultura** (np. dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze)
- **sport** (np. popularne dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe)
- **zdrowie** (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie)
- **technika** (np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych)
- **świat przyrody** (np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz)
- elementy **wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego** oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej

3.3.2. rozumieć ze słuchu bardzo proste, krótkie wypowiedzi (np. instrukcję, komunikaty, rozmowy) artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

- zareagować na polecenie;
- określić główną myśl tekstu;
- znaleźć w tekście określone informacje;
- określić intencje nadawcy/autora tekstu;
- określić kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników),

3.3.3. rozumieć krótkie, proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy i proste teksty narracyjne):

- określić główną myśl tekstu;
- znaleźć w tekście określone informacje;
- określić intencje nadawcy/autora tekstu;
- określić kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu),

3.3.4. tworzyć bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:

- opisać ludzi, przedmioty, miejsca i czynności;
- opowiedzieć o wydarzeniach życia codziennego;
- przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- opisać swoje upodobania;
- wyrazić swoje opinie i uczucia;
- przedstawić intencje i plany na przyszłość,

3.3.5. tworzyć bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażen i zdań (np. wiadomość, e-mail, krótki opis):

- opisać ludzi, przedmioty, miejsca i czynności;
- opowiedzieć o wydarzeniach życia codziennego;
- przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- opisać swoje upodobania;
- wyrazić swoje opinie i uczucia;
- opisać intencje i plany na przyszłość,

3.3.6. reagować ustnie w prosty i zrozumiały sposób, w typowych sytuacjach:

- nawiązać kontakty towarzyskie (np. przedstawić siebie i inne osoby, witać się i żegnać, udzielać podstawowych informacji na swój temat i pytać o dane rozmówcy i innych osób);
- stosować formy grzecznościowe;

- uzyskiwać i przekazywać proste informacje i wyjaśnienia;
- prosić o pozwolenie, udzielać i odmawiać pozwolenia;
- wyrazić swoje opinie i życzenia, pytać o opinie i życzenia innych;
- wyrazić swoje emocje (np. radość, niezadowolony, zdziwienie);
- wyrazić prośbę i podziękowanie oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
- poprosić o powtórzenie,

3.3.7. reagować w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość) w typowych sytuacjach:

- nawiązać kontakty towarzyskie (np. przedstawić siebie i inne osoby, udzielić podstawowych informacji na swój temat i pytać o dane rozmówcy i innych osób);
- uzyskać i przekazać proste informacje i wyjaśnienia (np. wypełnić formularz);
- prosić o pozwolenie, udzielić i odmówić pozwolenia;
- wyrazić prośbę i podziękowanie oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby,

3.3.8. przetworzyć tekst ustnie i pisemnie:

- przekazać informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach);
- przekazać w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z prostego tekstu w języku niemieckim,

3.3.9. dokonać samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystać techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystać ze słownika, poprawić błędy, prowadzić notatki, zapamiętywać nowe wyrazy, korzystać z tekstów kultury w języku niemieckim),

3.3.10. współdziałać w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych,

3.3.11. korzystać ze źródeł informacji w języku niemieckim (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych,

3.3.12. stosować strategie komunikacyjne (np. domyślić się znaczenia słów z kontekstu, rozumieć tekst zawierający nieznanne słowa i zwroty) i strategie kompensacyjne (np. opis, zastąpienie innym wyrazem) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu,

3.3.13. posiadać świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

3.4. Cele kształcenia na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego – wymagania ogólne

Uczniowie kończący gimnazjum powinni:

3.4.1. w zakresie znajomości środków językowych: posługiwać się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych i fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych;

3.4.2. w zakresie rozumienia wypowiedzi: rozumieć proste i krótkie wypowiedzi artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka, a także krótkie i proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych;

3.4.3. w zakresie tworzenia wypowiedzi: samodzielnie formułować krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych;

3.4.4. w zakresie reagowania na wypowiedzi: uczestniczyć w rozmowie i w typowych sytuacjach reagować w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych;

3.4.5. w zakresie przetwarzania wypowiedzi: zmieniać formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

3.5. Cele kształcenia na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego – wymagania szczegółowe

Uczniowie kończący gimnazjum powinni:

3.5.1. posługiwać się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych i fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- **człowiek** (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakterystyczne, uczucia i emocje, zainteresowania)
- **dom** (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia)
- **szkoła** (np. przedmioty nauczania, życie szkoły)
- **praca** (np. popularne zawody, i związane z nimi czynności, miejsce pracy)
- **życie rodzinne i towarzyskie** (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy)
- **żywienie** (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne)
- **zakupy i usługi** (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług, reklama)
- **podróżowanie i turystyka** (np. środki transportu, orientacja w terenie, hotel, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie)
- **kultura** (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media)
- **sport** (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy)
- **zdrowie** (np. higieniczny tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, uzależnienia)
- **nauka i technika** (np. odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, technologie informacyjno-komunikacyjne)
- **świat przyrody** (np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz)
- elementy **wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego** oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej

3.5.2. rozumieć ze słuchu proste, krótkie, typowe wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, ogłoszenia, rozmowy) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

- zareagować na polecenie;
- określić główną myśl tekstu;
- znaleźć w tekście określone informacje;
- określić intencję nadawcy/autora tekstu;
- określić kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników),

3.5.3. rozumieć proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, broszury, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi, proste artykuły prasowe i teksty narracyjne):

- określić główną myśl tekstu;
- określić myśl poszczególnych części tekstu;
- znaleźć w tekście określone informacje;
- określić intencje nadawcy/autora tekstu;
- określić kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu);
- rozpoznać związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu;
- rozróżnić formalny i nieformalny styl wypowiedzi,

3.5.4. tworzyć krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:

- opisać ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności;
- opowiedzieć o wydarzeniach życia codziennego;
- przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- relacjonować wydarzenia z przeszłości;
- opisać swoje upodobania;
- wyrazić i uzasadnić swoje opinie, poglądy i uczucia;
- przedstawić opinie innych osób;
- przedstawić intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- opisać doświadczenia swoje i innych;
- stosować formalny i nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji,

3.5.5. tworzyć krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne (np. notatka, ogłoszenie, zaproszenie, pozdrowienia, życzenia, wiadomość, ankieta, pocztówka, e-mail, opis, krótki list prywatny):

- opisać ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności;
- opisać wydarzenia życia codziennego;
- przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- relacjonować wydarzenia z przeszłości
- wyrazić i uzasadnić swoje poglądy, uczucia;
- przedstawić opinie innych osób;
- opisać intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- opisać doświadczenia swoje i innych osób;
- stosować formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji,

3.5.6. reagować ustnie w sposób zrozumiały w typowych sytuacjach:

- nawiązać kontakty towarzyskie (np. przedstawić siebie i inne osoby, witać się

i żegnać, udzielać podstawowych informacji na swój temat i pytać o dane rozmówcy i innych osób);

- rozpoczynać, prowadzić i kończyć rozmowę;
- stosować formy grzecznościowe;
- uzyskiwać i przekazywać informacje i wyjaśnienia;
- prowadzić proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. wymiana zakupionego towaru);
- proponować, przyjmować i odrzucać propozycje i sugestie;
- prosić o pozwolenie, udzielać i odmawiać pozwolenia;
- wyrazić swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pytać o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadzać się, sprzeciwiać się;
- wyrazić swoje emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
- prosić o radę i udzielić rady;
- wyrazić prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
- wyrazić skargę, przeprosić, przyjąć przeprosiny
- prosić o powtórzenie bądź o wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca,

3.5.7. reagować w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość) w typowych sytuacjach:

- nawiązać kontakty towarzyskie (np. przedstawić siebie i inne osoby, udzielić podstawowych informacji na swój temat i pytać o dane rozmówcy i innych osób);
- uzyskać i przekazać informacje i wyjaśnienia (np. wypełnić formularz);
- prowadzić proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. uzgadnianie formy spędzania czasu);
- proponować, przyjmować propozycje i sugestie;
- prosić o pozwolenie, udzielić i odmówić pozwolenia;
- wyrazić swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pytać o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadzać się, sprzeciwiać się;
- wyrazić swoje emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
- prosić o radę i udzielić rady;
- wyrazić prośbę i podziękowanie oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
- wyrazić skargę, przeprosić, przyjąć przeprosiny,

3.5.8. przetworzyć tekst ustnie i pisemnie:

- przekazać informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. w wykresach, mapach, symbolach, piktogramach), audiowizualnych (np. filmach, reklamach) oraz tekstach obcojęzycznych;
- przekazać w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku niemieckim,
- przekazać w języku niemieckim informacje sformułowane w języku polskim,

3.5.9. dokonać samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystać techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów kultury w języku niemieckim),

3.5.10. współdziałać w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych,

3.5.11. korzystać ze źródeł informacji w języku niemieckim (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych,

3.5.12. stosować strategie komunikacyjne (np. domyślić się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumieć tekst zawierający nieznanne słowa i zwroty) i strategie kompensacyjne (np. zastąpienie innym wyrazem, opis, środki niewerbalne) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu,

3.5.13. posiadać świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

4. MATERIAŁ NAUCZANIA

4.1. Kręgi tematyczne

Efektywność nauczania zależy między innymi od stworzenia uczniowi możliwości systematycznego powtarzania i utrwalania wiedzy w całym procesie kształcenia. Umiejętności zdobywane na niższym etapie edukacyjnym powinny stać się punktem wyjścia do przyswajania nowych treści. Dlatego też na każdym etapie kształcenia proponujemy realizację materiału nauczania w zakresie podobnych tematów. Zdobyta przez ucznia w niższej klasie baza leksykalno-gramatyczna będzie sukcesywnie rozwijana, zaś poruszanie się w kręgu znanych tematów ułatwi porządkowanie wiedzy.

Temat	Zakres tematu w kl. I	Zakres tematu w klasie II (i klasie I – kontynuacja nauki języka po szkole podstawowej)	Zakres tematu w klasie III (i klasie II – kontynuacja nauki języka po szkole podstawowej)	Zakres tematu w klasie III – kontynuacja nauki języka po szkole podstawowej
Kontakty	powitanie, pożegnanie, zapraszanie, przedstawianie osób, wyrażanie opinii, proponowanie, odmawianie czegoś, wyrażanie prośby, zaprzeczanie	umawianie się, formułowanie, przyjmowanie i odrzucanie zaproszenia, wyrażanie życzeń i ich uzasadnianie, wyrażanie, uzasadnianie i zasięganie opinii	regulaminy, zasady współżycia	sytuacje konfliktowe, wyrażanie uczuć, wyrażanie opinii
Informacje o osobach	dane osobowe, wiek, adres zamieszkania, rodzina	wygląd zewnętrzny, cechy charakteru		
Mieszkanie	podstawowe informacje o miejscu zamieszkania, czynności wykonywane w domu	obowiązki domowe	pomieszczenia w mieszkaniu	meble, artykuły wyposażenia wnętrza, opisywanie przedmiotów, opisywanie pokoju
Szkola	przedmioty nauczania, plan lekcji, czynności wykonywane w szkole, przybory szkolne, typy szkół w Niemczech, strategie uczenia się	strategie uczenia się	pomieszczenia szkolne	
Czas wolny, hobby	ulubione zajęcia w czasie wolnym, możliwości rozrywki, telewizja, koncerty	ulubione zajęcia podczas ferii lub podróży, zainteresowania, sprzęt wykorzystywany w czasie wolnym	imprezy kulturalne	święta i uroczystości – przygotowania i sposoby ich spędzania

Zakupy	dokonywanie zakupów podstawowych artykułów spożywczych	kupowanie/ sprzedawanie odzieży, giełda sprzętu/ rzeczy używanych, ceny, waluta	kupowanie podstawowych artykułów gospodarstwa domowego	
Jedzenie i picie	posiłki, napoje	podstawowe artykuły spożywcze, posiłki, zaproszenie na obiad	w restauracji, charakterystyka potraw	
Sport		dyscypliny sportowe, zawody sportowe	imprezy sportowe, turnieje, współzawodnictwo	
Podróże	cele podróży	plany wakacyjne	orientacja w mieście, potożenie i wyposażenie hotelu, w schronisku	środki transportu, informacja, na dworcu, na granicy
Ubranie	części garderoby, wygląd osób (ubiór, fryzura)			styl ubierania się
Środowisko	nazwy miesięcy i dni tygodnia	zwierzęta domowe, pogoda, pory roku		prognoza pogody, klimat
Mieszkanie	pomieszczenia – wyposażenie, meble; czynności związane z prowadzeniem domu			
Zdrowie	samopoczucie, głód, pragnienie	aktywności człowieka	części ciała, dobra kondycja, gimnastyka, dolegliwości, kontuzje, u lekarza	

4.2. Zagadnienia gramatyczne

Zagadnienie gramatyczne	Zakres zagadnienia w klasie I	Zakres zagadnienia w klasie II (i w klasie I – kontynuacja)	Zakres zagadnienia w klasie III (i w klasie II – kontynuacja)	Zakres zagadnienia w klasie III (kontynuacja)
Czasownik A1	Czas teraźniejszy <i>Präsens</i> , czasownik modalny <i>möchte</i> , tryb rozkazujący	czasowniki modalne: <i>können/ müssen</i> , czasowniki rozdzielnie złożone, czas przeszły <i>Perfekt</i>	czasownik <i>mögen</i> , tryb rozkazujący	czasownik modalny <i>wollen</i>

A2		czas przeszły <i>Präteritum</i> <i>sein</i> , czasownik modalny <i>dürfen</i>	czas przeszły <i>Präteritum</i> czasownika <i>haben</i>	czasownik modalny <i>sollen</i> , czas przeszły <i>Präteritum</i> czasowników modalnych
Rzeczownik A1	odmiana z rodzajnikiem określonym, nieokreślonym (mianownik), przeczenie <i>kein</i> (mianownik), liczba mnoga	odmiana z rodzajnikiem nieokreślonym (biernik), formy zdrobniełe zakończone na <i>-chen</i> , przeczenie <i>kein</i> (biernik)	odmiana z rodzajnikiem określonym (biernik)	odmiana z rodzajnikiem nieokreślonym (celownik), rzeczowniki złożone
A2			odmiana z rodzajnikiem określonym (celownik)	
Zaimek A1	dzierżawczy (1. i 2. os. lp. i lm. mianownik), osobowy	dzierżawczy (1. i 2. os. lp. i lm. biernik), osobowy (biernik), nieokreślony <i>man</i> , osobowy (celownik)	nieokreślony es dzierżawczy <i>sein/ihr</i> (mianownik, biernik)	
A2			<i>welcher</i> (mianownik, biernik)	dzierżawczy (mianownik, biernik, celownik), zaimek wskazujący (mianownik, biernik celownik)
Przymiotnik A1	w funkcji orzecznika			
A2			stopniowanie	w funkcji przydawki (mianownik, biernik, celownik)
Przysłówek A1		stopniowanie <i>gern</i>		
A2			stopniowanie	
Liczebnik	główne, porządkowe			
Przymyki A1	<i>aus, in</i>	<i>in, auf</i> (biernik)	<i>vor, nach, bei, zu,</i> <i>mit, in, an</i> (celownik)	<i>für, ohne</i>
A2				<i>hinter, auf, über,</i> <i>unter, vor, neben</i> (celownik)

Składnia A1	zdania oznajmujące, pytające, przeczące, szyk wyrazów w zdaniu	zdania ze spójnikiem <i>und, oder, aber, doch</i>		
A2			zdanie z <i>weil, dass, deshalb</i> , zdanie porównawcze ze spójnikami <i>so...wie, als</i>	zdanie z <i>wenn</i>

4.3. Proponowany układ treści nauczania w I klasie gimnazjum

Temat	Funkcje komunikacyjne języka	Kategorie gramatyczne	Słownictwo	Wiedza krajoznawcza/projekty edukacyjne
Kontakty	powitanie, pożegnanie, przedstawianie osób	odmiana czasownika w 1. i 2. os. lp., tworzenie zdań oznajmujących i pytań, odmiana czasownika <i>sein</i> , odmiana czasownika <i>möchte</i> w 1. i 2. os. lp.	liczby 1 – 20, nazwy napojów, czynności wykonywane w czasie wolnym	
Informacje o osobach	prowadzenie rozmów przez telefon, informowanie o osobach (wiek, miejsce zamieszkania)	odmiana czasownika w 3. os. lp., zaimek dzierżawczy w 1. i 2. os. lp. i lm.	czynności domowe	
Rodzina	nazywanie członków rodziny, zawodów	zaimek dzierżawczy	liczby 20 – 1000, członkowie rodziny	kraje niemieckojęzyczne i ich stolicy
Szkoła	nazywanie przedmiotów szkolnych, nazywanie dni tygodnia, zapisywanie planu lekcji, nazywanie przyborów szkolnych	odmiana czasownika ze zmianą samogłoski w temacie, czasowników <i>haben, möchte</i> , odmiana rodzajnika określonego i nieokreślonego, lm. rzeczowników, przeczenie <i>kein</i>	przedmioty szkolne, dni tygodnia, przybory szkolne	skala ocen szkolnych w Niemczech
Czas wolny	wyrażanie prośby i przeprosin, formułowanie propozycji	tryb rozkazujący, odmiana czasownika <i>dürfen</i> , liczebniki porządkowe	miesiące, daty, podstawowe potrawy i przekąski, napoje	święta Bożego Narodzenia w Niemczech

4.4. Proponowany układ treści nauczania w II klasie gimnazjum

Proponowany układ treści nauczania w I klasie gimnazjum

(kontynuacja)

Temat	Funkcje komunikacyjne języka	Kategorie gramatyczne	Słownictwo	Wiedza krajoznawcza/ projekty edukacyjne
Informacje o osobach	charakteryzowanie osób, podawanie adresu	przymiotnik w funkcji orzecznika	wygląd/cechy charakteru	
Kontakty	formułowanie, przyjmowanie, odrzucanie propozycji, formułowanie zaproszeń, umawianie się, pytanie o powód odmowy i jej uzasadnianie, dodawanie komuś odwagi, usprawiedliwianie się, prowadzenie rozmów przez telefon, formułowanie e-maili i krótkich wiadomości tekstowych (SMS) oraz listów	czasownik modalny <i>können</i>		
Czas wolny	rozmowa na temat sposobu spędzania czasu wolnego	przysłówek <i>gern – lieber – am liebsten</i> , imiona własne w dopełniaczu, określenia miejsca <i>in, auf</i> z biernikiem, czasowniki rozdzielnie złożone, pytania o rozstrzygnięcie, rodzajnik określony, zaimek dzierżawczy <i>mein/dein</i> w mianowniku i bierniku, zaimek osobowy w bierniku	ulubione zajęcia, hobby, miejsca spędzania wolnego czasu	kalendarz imprez w Monachium www.muenchen.de , dane statystyczne dotyczące spędzania czasu wolnego przez młodych Niemców, akcja <i>Kinder für Kinder</i>
Zakupy	komunikowanie się ze sprzedawcą, zasięganie i wyrażanie opinii na temat ubrań, negocjowanie ceny	forma grzecznościowa <i>Sie</i> , rodzajnik nieokreślony, przeczenie <i>kein</i> w bierniku, zdania pytające z zaimkiem pytającym w bierniku <i>Was? Wen?</i>	nazwy przedmiotów i części garderoby, waluta krajów UE (euro/eurocent)	<i>Flohmarkt</i>

Życie codzienne	mówienie o czynnościach porannych oraz zajęciach i obowiązkach domowych	czas przeszły <i>Perfekt</i> z czasownikiem posiłkowym <i>haben</i> i <i>sein</i> , czas przeszły <i>Präteritum</i> czasownika <i>sein</i>	nazwy czynności	zestawienie statystyczne na temat kieszonkowego w Niemczech
Środowisko	mówienie o zajęciach związanych z porą roku, opisywanie zwierząt, mówienie o obowiązkach związanych z posiadaniem zwierząt	formy zdrobniałe rzeczowników zakończone na <i>-chen</i> , zaimek nieokreślony <i>man</i> , zaimek dzierżawczy <i>unser/euer</i> w mianowniku i bierniku	nazwy miesięcy i dni tygodnia, pory roku i dnia, czas zegarowy, data, nazwy zwierząt, kolory	zestawienie statystyczne na temat zwierząt domowych w Niemczech
Jedzenie i picie	sygnalizowanie głodu, opowiadanie o swoich upodobaniach śniadaniowych	czasownik modalny <i>müssen</i> w czasie teraźniejszym	nazwy potraw i napoi	zwyczaje żywieniowe w Niemczech i w innych krajach europejskich

4.5. Proponowany układ treści nauczania w III klasie gimnazjum Proponowany układ treści nauczania w II klasie gimnazjum (kontynuacja)

Temat	Funkcje komunikacyjne języka	Kategorie gramatyczne	Słownictwo	Wiedza krajoznacza/projekty edukacyjne
Mieszkanie	nazywanie obiektów w mieście i pomieszczeń w domu, nazywanie przedmiotów, mebli oraz określanie ich położenia, wyrażanie prośby i polecenia	przymyki z celownikiem, zaimek nieokreślony <i>es</i>	obiekty, pomieszczenia, meble	
Zdrowie	rozmowa o samopoczuciu, dolegliwościach i kontuzjach	zaimek dzierżawczy <i>sein/ihr</i>	części ciała, choroby	
Sport	opisywanie ludzi i wyrażanie opinii o nich, opowiadanie o swoich upodobaniach oraz o upodobaniach innych osób, porównywanie osób i rzeczy	zaimek <i>welcher</i> , stopniowanie przymiotnika i przysłówka, <i>so ... wie, als</i> , zdanie podrzędnie złożone ze spójnikiem <i>weil</i>	dyscypliny sportowe	kluby sportowe w krajach niemieckojęzycznych

Jedzenie i picie	opowiadanie o swoich upodobaniach związanych z jedzeniem i piciem, formułowanie zaproszeń, zamawianie potraw w restauracji	czas przeszły <i>Präteritum</i> czasownika <i>sein</i> , celownik i biernik zaimka osobowego, rodzajnik określony w celowniku	nazwy potraw	zwyczaje żywieniowe w krajach niemieckojęzycznych
Szkoła	wyrażanie opinii, udzielanie informacji o osobach, wyrażanie opinii o przedmiotach szkolnych	zdanie podrzędnie złożone ze spójnikami <i>dass</i> , <i>deshalb</i> i <i>trotzdem</i>	pomieszczenia w szkole	szkoły w krajach niemieckojęzycznych
Czas wolny	nazywanie zajęć i czynności wykonywanych w ciągu doby, informowanie o zamierzeniach i obowiązkach, zaproszenie do wspólnego spędzenia czasu, nazywanie pór roku, pytanie o czas, podawanie czasu, informowanie o preferowanych zawodach, uzasadnianie wyboru	przymiki z celownikiem i biernikiem	hobby, zawody	
Podróżowanie	informowanie o planach, uzasadnianie decyzji, opisywanie położenia różnych obiektów, pytanie o drogę i udzielanie odpowiedzi, dokonywanie zakupów, formułowanie pozdrowień z wycieczki	przymiki z celownikiem	środki lokomocji	zabytki miast krajów niemieckojęzycznych, charakterystyczne dla miast wydarzenia kulturalne

4.6. Proponowany układ treści nauczania w III klasie gimnazjum (kontynuacja)

Temat	Funkcje komunikacyjne języka	Kategorie gramatyczne	Słownictwo	Wiedza krajoznawcza/ projekty edukacyjne
Rodzina	mówienie o konfliktach z rodzeństwem (samowolne pożyczanie rzeczy), wyrażanie opinii na temat ubioru i mody, reagowanie w sytuacjach konfliktowych	przymiotnik w funkcji przydawki, zaimek osobowy w dopełniaczu, czasownik modalny <i>wollen</i> w czasie <i>Präsens</i> , przyimki <i>bei, zu, mit, an</i> z celownikiem	części garderoby, kolory	
Rozrywka	mówienie o audycjach telewizyjnych i o różnych reakcjach na nie, wyrażanie opinii na temat wyglądu osób publicznych, mówienie o związku telewizji ze zdrowiem człowieka	czasowniki zwrotne, zdania z <i>wenn</i> , czasownik modalny <i>sollen</i> w czasie <i>Präsens</i> , przymiotnik w funkcji przydawki w bierniku	nazwy audycji telewizyjnych	
Mieszkanie	opisywanie mieszkań i pomieszczeń, mówienie o problemach związanych ze wspólnym użytkowaniem pomieszczeń w domu, mówienie o marzeniach, wyrażanie opinii, objaśnianie ogłoszeń mieszkaniowych, pisanie e-maili i SMS-ów	zaimek dzierżawczy w celowniku i bierniku, przyimki z celownikiem lub biernikiem, rzeczowniki złożone, przymiotnik w funkcji przydawki po rodzajniku nieokreślonym w bierniku, zaimek wskazujący	nazwy pomieszczeń i mebli	ankieta na temat <i>Wohnen</i>
Czas wolny – uroczystości	opowiadanie o sposobie świętowania urodzin, formułowanie, zaproszenia na imprezę z okazji urodzin, planowanie urodzinowego menu, opisywanie pogody, rozumienie prognoz	przyimki <i>für, ohne</i> , czasowniki modalne w czasie <i>Präteritum</i>	nazwy zjawisk atmosferycznych	Boże Narodzenie, Nowy Rok w różnych krajach

Podróżowanie – wakacje	planowanie wakacji, opowiadanie o wakacjach, pisanie pocztówki z wakacji, zasięgnięcie informacji na dworcu, kupowanie biletu, objaśnianie piktogramów na dworcu	przymiotnik w funkcji przydawki po zaimku dzierżawczym w mianowniku i celowniku	nazwy obiektów na dworcu, określenia miejsca	atrakcje turystyczne w Niemczech, przeszłość i teraźniejszość Berlina, statystyka <i>Cele podróży w 2004 r.</i>
-------------------------------	--	---	--	---

Praca metodą projektów

Praca metodą projektów powinna być jedną z częściej wykorzystywanych w gimnazjum form pracy zespołowej. Wyzwała ona wszechstronną aktywność i przyczynia się do systematycznego rozwijania kluczowych kompetencji. Projekty edukacyjne umożliwiają nauczanie interdyscyplinarne, stanowiące jeden z postulatów reformy oświaty.

Projekty edukacyjne charakteryzują się:

- wykorzystaniem języka obcego,
- wspólnym planowaniem przez uczniów i nauczyciela przebiegu pracy (nauczyciel przejmuje rolę koordynatora, ale nie eksperta),
- poszerzeniem przestrzeni działania uczniów poza klasę,
- samodzielną, kreatywną pracą uczniów z zastosowaniem wszystkich dostępnych materiałów i środków technicznych, np. kamery, aparatu fotograficznego, komputera, magnetofonu,
- sporządzeniem materiału do prezentacji wyników projektu (plakat, artykuł, gazетка szkolna, collage, prospekt).

Projekty edukacyjne dają także uczniowi możliwość autorefleksji i dokonania samooceny.

Tabela „Proponowany układ materiału nauczania” zawiera kilka propozycji projektów edukacyjnych związanych z konkretnym tematem. Nauczyciel może wspólnie z uczniami dokonać wyboru spośród przedstawionych propozycji lub ustalić inny temat projektu.

Dobrze byoby na przykład wrócić w klasie III do zagadnień omawianych w poprzednich latach, tj.: sport, czas wolny, hobby itp., uwzględniając wyższy stopień zaawansowania językowego uczniów. Projekty te mogą być opracowane w sposób kompleksowy i porównawczy.

5. REALIZACJA PROGRAMU

Przedstawiony przez nas materiał nauczania powinien być traktowany elastycznie, zwłaszcza w odniesieniu do zagadnień gramatycznych.

W zależności od możliwości intelektualnych uczniów, liczby godzin, jaką nauczyciel ma do dyspozycji, liczebności grupy nauczyciel musi zdecydować, z jaką intensywnością zajmie się danym zagadnieniem. Konsekwencją dokonanego wyboru będzie odpowiednie przystosowanie wymagań zawartych w programie do konkretnych warunków.

5.1. Typy osobowości uczniów a praca lekcyjna

Postrzeganie świata i uczenie się następuje poprzez pięć zmysłów: wzroku, słuchu, czucia (kinestetyczny), węchu i smaku. Każdy z nas ma jednak jeden lub dwa dominujące systemy sensoryczne (zmysłowe), za pomocą których najlepiej przyswajają i przetwarzają nowe informacje.

Założmy, że jesteśmy typem wzrokowca (najlepiej uczymy się, kiedy widzimy plansze, mapy, rysunki, tekst), a nauczyciel będący słuchowcem, preferuje formę wykładu i nie odwołuje się w ogóle do zmysłu wzroku. Wtedy nasza percepcja jest utrudniona. Taka sytuacja zdarza się często, gdy nauczyciel nie jest świadomy znaczenia typów osobowości w procesie edukacyjnym.

Aby uniknąć takiej sytuacji, nauczyciel powinien:

- znać swój własny system dominujący,
- pomóc uczniom określić swój system dominujący,
- nauczać polisensorycznie – im więcej zmysłów jest zaangażowanych, tym efektywniejsze jest uczenie się

„Słyszałem i zapomniałem

Widziałem i zapamiętałem

Zrobiłem i zrozumiałem”

(Konfucjusz)

5.2. Formy pracy na lekcji

Proponujemy następujące zastosowanie form pracy:

- **praca zbiorowa** – wprowadzanie nowych treści, przydzielanie zadań, wyjaśnianie wątpliwości, podsumowywanie, prezentacje wyników pracy w grupach, zabawy,
- **praca w grupach** – zadania problemowe, projekty, gry i zabawy,
- **praca w parach** – opracowywanie i prowadzenie dialogów, utrwalanie i sprawdzanie słownictwa, porównywanie wyników samodzielnej pracy,
- **praca indywidualna** – wyszukiwanie informacji, formułowanie opinii, uczenie się nowego słownictwa, robienie notatek

Planując przebieg lekcji, nauczyciel nie może kierować się w wyborze form pracy jedynie chęcią uatrakcyjnienia własnych zajęć. Wybór ten musi wynikać z rodzaju zadań, jakie uczniowie otrzymują do wykonania. Należy tak planować każdą lekcję, aby stosowanie różnorodnych form pracy było uzasadnione i sprzyjało efektywnemu uczeniu się. Tylko wtedy podział na grupy czy pary nie będzie sztuką dla sztuki.

Zachęcamy do stwarzania uczniom okazji do działań zespołowych, gdyż sprzyjają one rozwojowi kompetencji społecznej – uczą współdziałania w grupie. Często nauczyciele rezygnują z pracy w grupach, aby uniknąć zamieszania na zajęciach lub ułatwić sobie ocenienie pracy wykonanej indywidualnie przez uczniów. Pojawia się obawa, że tylko niektórzy aktywnie włączają się do pracy w grupie, a wszyscy zostaną nagrodzeni wysoką oceną. Sądzymy, że tylko częste stosowanie w praktyce projektów pozwoli na wykształcenie u uczniów poczucia odpowiedzialności za efekty wspólnej pracy i nauczy rzetelnego rozliczania siebie nawzajem ze zleconych zadań.

5.3. Techniki rozwijania sprawności językowych i nauczania elementów języka

Nasze działania mają na celu wykształcenie u uczniów kompetencji w zakresie sprawności językowych opisanych w ESOKJ: rozumienia ze słuchu, mówienia i rozmawiania, rozumienia tekstu pisanego oraz pisania tekstów. Jedynie umiejętności określone jako mediacyjne pojawiają się w ograniczonym zakresie ze względu na niski poziom znajomości języka. Z kształceniem kompetencji językowych wiąże się nauczanie słownictwa, gramatyki oraz wymowy. W procesie dydaktycznym wymienione sprawności rzadko występują odrębnie, np. czytanie tekstu jest punktem wyjścia do mówienia, rozmawiania czy pisania.

5.3.1. Rozumienie ze słuchu

Rozumienie ze słuchu jest bardzo ważną umiejętnością prowadzącą do komunikacji językowej. Należy ją systematycznie rozwijać, korzystając z różnorodnych materiałów. Zrozumienie wypowiedzi rodzimego użytkownika języka jest trudne, zwłaszcza wtedy, gdy słuchanie jest jedynym kanałem odbioru informacji.

Aby umożliwić uczniom rozwijanie umiejętności rozumienia ze słuchu, należy bardzo dokładnie planować przebieg ćwiczenia i formułowanie poleceń.

Przed słuchaniem uczniowie powinni być wprowadzeni w temat. Wykorzystanie w tym celu obrazka, fotografii czy tytułu wzbudzi ich zainteresowanie i ułatwi im wykonanie kolejnych zadań. Uczniowie oglądają obrazek i snują domysły dotyczące danej sytuacji, a następnie postawione przez siebie hipotezy porównują z nagraniem.

W trakcie słuchania uczniowie będą wykonywać różne zadania w zależności od tego czy celem ćwiczenia będzie rozumienie **ogólne** (ogólny sens wypowiedzi), czy też **szczegółowe**.

Techniki rozwijania umiejętności rozumienia ze słuchu	
Rozumienie ogólne	Rozumienie szczegółowe
<ul style="list-style-type: none">• identyfikowanie sytuacji i osób• łączenie wypowiedzi słuchanej z tekstem pisanym lub obrazkiem• układanie historyjki obrazkowej	<ul style="list-style-type: none">• wyszukiwanie określonych informacji: podkreślanie ich w tekście, zapisywanie w tabeli• udzielanie odpowiedzi na pytania• korygowanie kolejności zdarzeń• rysowanie zgodnie z poleceniem (np. <i>links in der Ecke steht ein Schrank</i>)• poruszanie się zgodnie z poleceniem (np. <i>geh zwei Schritte geradeaus</i>)• uzupełnianie luk w tekście• dokonanie wyboru prawdziwej odpowiedzi (tak/nie, prawda/fałsz)• wykonanie testu wielokrotnego wyboru• robienie notatek (np. mapa poznawcza)

Po wysłuchaniu tekst może stać się punktem wyjścia do rozwijania sprawności pisania, mówienia oraz utrwalania słownictwa czy struktur gramatycznych.

Można zlecić uczniom:

- dokończenie usłyszanego tekstu,
- udzielenie odpowiedzi na pytania,
- opisanie sytuacji (*Das Mädchen ist im Schreibwarenladen. Sie kauft ...*),
- ustosunkowanie się do osób i zdarzeń (*Ich glaube Monika hat Recht.*),
- układanie zdań z wypisanymi słowami (*Ich brauche heute zwei Hefte und drei Blöcke.*).

☛ Nie ma słuchania bez konkretnych poleceń!

5.3.2. Mówienie i rozmawianie

Porozumiewanie się w języku obcym jest niezwykle złożoną umiejętnością, wymagającą znajomości nie tylko słownictwa, struktur gramatycznych i poprawnej wymowy, ale również pewnych technik kompensacyjnych.

Rozwijanie sprawności mówienia obejmuje fazę ćwiczeń i fazę komunikacji.

W fazie ćwiczeń należy dać uczniom możliwość dobrego opanowania materiału językowego-go, kładąc nacisk na poprawność (ćwiczenia leksykalne i gramatyczne).

W fazie komunikacyjnej natomiast najważniejsza jest skuteczność w porozumiewaniu się. Nauczyciel zachęca uczniów do mówienia, akceptując możliwość popełniania błędów.

Techniki rozwijania sprawności mówienia i rozmawiania

- formułowanie krótkiej wypowiedzi (np. opowiadanie o rodzinie, hobby itp.),
- tworzenie hipotez (nauczyciel prezentuje fragment obrazka, uczniowie opisują to, co widzą i stawiają hipotezy na temat nieodkrytych jeszcze części obrazka),
- formułowanie pytań i odpowiedzi na określony temat, do podanych haseł, np. *Schule*
(U1: *Wie viele Stunden Deutsch hast du in der Woche?*
U2: *Drei*
U1: *Welche Fremdsprachen lernst du?*
U2: *Englisch und Spanisch*),
- powtarzanie krótkich dialogów (*Leihst du mir dein Fahrrad? – Ja, klar.*)
- tworzenie dialogów na podstawie dialogu wzorcowego, obrazka, uzupełnianie luk informacyjnych (uczniowie pracujący w parach otrzymują różne informacje, muszą się nimi nawzajem wymienić)
- gry i zabawy językowe, np.

Koffer packen

U1 mówi: *Ich packe meinen Koffer und nehme eine rote Hose mit.*

U2 powtarza powyższe zdanie i dodaje następne itd.

Quartett

Uczniowie sporządzają zestaw kart zawierających określone słowa. Cztery karty tworzą jedną całość np. nazwy części garderoby, artykułów spożywczych czy przyborów szkolnych. Uczniowie po kolei proszą o interesujące ich karty:

U1: *Gib mir das Kleid!*

U2: *Tut mir leid, aber ich habe keins.*

U2: *Gib mir den Füller!*

U3: *Bitte!*

Wygrywa uczeń, który zbierze najwięcej kwartetów.

- odgrywanie ról – uczniowie otrzymują ściśle określone role związane najczęściej z różnymi sytuacjami dnia codziennego (np. w sklepie, w mieście itp.) lub wcielają się w bohaterów tekstów i historyjek obrazkowych.

Strategie kompensacyjne

(zastępowanie wyrazów, których się nie pamięta lub nie zna, innymi środkami)

Jeżeli uczeń nie zna określonego wyrażenia, może na przykład:

- zasygnalizować partnerowi mimiką bądź gestem brak właściwego sformułowania,
- zapytać o konkretne wyrażenie (*Wie sagt man das auf Deutsch?*),
- wykorzystać inny znany język obcy, który partner być może również zna,
- sformułować własne określenie oddające sens nieznanego słowa, bądź zwrotu (*... du siehst nicht gut, du trägst das auf der Nase*),
- wykorzystać słowo o znaczeniu bliskoznacznym (*nicht der Bleistift und nicht der Kuli, aber auch zum Schreiben*),
- opisać brakujące słowo (*Wie heißen die Häuser in New York, sie sind sehr sehr hoch*).

Zazwyczaj partner domyśli się znaczenia z kontekstu i podpowie właściwe wyrażenie. Umiejętność stosowania technik kompensacyjnych umożliwi uczniowi przełamywanie barier wynikających z braku wiary w siebie i niepełnej znajomości języka obcego.

5.3.3. Czytanie ze zrozumieniem

Od pierwszych lekcji języka niemieckiego uczniowie czytają ze zrozumieniem różnorodne teksty. Na początku są to: podpisy pod obrazkami, szyldy, krótkie dialogi, opisy i komiksy, później także krótkie teksty literackie, formularze, instrukcje. Istotną więc będzie znajomość strategii ułatwiających rozumienie czytanego tekstu.

Gdy uczeń przystępuje do czytania tekstu w języku obcym, może:

- wykorzystać obrazek do ogólnej orientacji w temacie
- wyszukać nazwy własne, kluczowe słowa, liczby i internacjonalizmy
- rozpoznać w tekście sygnały informujące o treści
- domyślić się znaczenia słów z kontekstu.

Przed czytaniem

Pracę z tekstem powinna poprzedzić faza wstępna, np. analiza tytułu, stawianie hipotez w odniesieniu do treści lub opisanie ilustracji towarzyszącej tekstowi.

W trakcie czytania zadaniem uczniów może być rozumienie ogólne lub szczegółowe.

Techniki rozwijania sprawności czytania ze zrozumieniem	
Czytanie ogólne	Czytanie szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowanie tytułu tekstowi lub tekstu obrazkowi • układanie fragmentów tekstu w całość 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukiwanie określonych informacji: podkreślanie ich w tekście, zapisywanie w tabeli • korygowanie kolejności zdarzeń • wybieranie prawdziwej odpowiedzi (tak/nie, prawda/fałsz) • rozwiązywanie testu wielokrotnego wyboru

Przeczytany tekst może być materiałem wyjściowym do ćwiczenia różnych sprawności.

Nauczyciel może zlecić uczniom:

- napisanie odpowiedzi na pytania
- uzupełnienie luk w tekście
- napisanie streszczenia
- dopisanie dalszego ciągu lub innego zakończenia
- wyrażenie opinii
- odgrywanie ról bohaterów tekstu
- zmianę gatunku tekstu lub zmianę osoby narratora.

5.3.4. Pisanie

Pisanie traktujemy jako odrębną sprawność językową, która może okazać się niezbędna w kontaktach międzyludzkich (np. wymiana korespondencji listownej, elektronicznej). W celu rozwijania sprawności pisania można zlecać uczniom:

- opracowanie krótkich tekstów (list, zaproszenie, ogłoszenie, opis, komunikat, lista przedmiotów, hasła reklamowe, rymowanki),
- wypełnienie formularza, tabeli,
- formułowanie ogłoszeń (*das schwarze Brett*),
- zredagowanie życiorysu znanej osoby.

Na lekcjach języka obcego pisanie jest także instrumentem wspierającym rozwój innych umiejętności, np. mówienia. W tym przypadku prowadzenie rozmów w różnych sytuacjach komunikacyjnych będzie poprzedzone pisemnym zredagowaniem przez uczniów dialogu.

Pisanie sprzyja lepszemu zapamiętywaniu, zwłaszcza w przypadku wzrokowców stanowiących zazwyczaj większość grupy. Celowe jest więc zlecenie uczniom zapisywania słów, zwrotów oraz sporządzania notatek.

5.3.5. Gramatyka

Znajomość gramatyki nie może być celem samym w sobie. Powinna ona umożliwić uczniom sprawne porozumiewanie się dzięki wykorzystaniu struktur gramatycznych adekwatnych do sytuacji komunikacyjnej. Materiał gramatyczny można wprowadzać w dwojaki sposób: **metodą indukcyjną** lub **metodą dedukcyjną**.

Metoda indukcyjna charakteryzuje się tym, że uczniowie analizując tekst, rozpoznają nową strukturę gramatyczną i sami formułują odpowiednią regułę.

Metoda ta sprzyja samodzielnemu myśleniu uczniów i rozwija w nich twórcze podejście do problemów. Samodzielnie odkryte reguły dłużej pozostaną w pamięci.

Dla wielu uczniów taki sposób pracy na lekcji stanowić może źródło satysfakcji z odkrywania nowej wiedzy i wzmacniać w nich poczucie własnej wartości.

Metoda dedukcyjna polega na wprowadzaniu gotowych reguł ćwiczonych następnie na przykładach. Jest ona szczególnie przydatna w przypadku uczniów analityków, którzy chętnie uczą się języka w oparciu o jego struktury, gdyż to ułatwia im rozwiązywanie problemów językowych i wiązanie nowej wiedzy z tym, czego nauczyli się wcześniej.

Uzasadnione jest więc stosowanie obydwu metod, ale w przypadku większości uczniów bardziej efektywne jest podejście indukcyjne, ponieważ dzieci lepiej zapamiętają regułę, którą same odkryły i sformułowały.

Techniki nauczania gramatyki

Uczniowie:

- szukają w tekście odpowiednich form gramatycznych,
- uzupełniają brakujące części tabel,
- uzupełniają zdania, wyrazy (np.: czasowniki brakującymi końcówkami),
- budują zdania z podanych wyrazów,
- dopasowują do siebie fragmenty zdań,
- dopasowują karty (gry pamięciowe typu *memory* – *essen* + *gegessen*),
- przekształcają zdania,
- wybierają prawidłowy wariant odpowiedzi.

5.3.6. Słownictwo

Uczniowie powinni uczyć się słówek w szkole, poznając i ćwicząc różnorodne techniki zapamiętywania:

- przyporządkowywanie polskich znaczeń słowom niemieckim,
- grupowanie wyrazów według rodzaju gramatycznego,
- graficzne przedstawianie znaczenia słów,
- gry i zabawy (*kwartet*, *memory*, *bingo*),
- przyporządkowywanie słów przedmiotom,
- sporządzanie kart do nauki słówek ,
- uzupełnianie krzyżówek,
- odczytywanie i tworzenie rebusów,
- kojarzenie słów z obrazem (np. w celu zapamiętania rodzajników wprowadzamy rzeczowniki *der Baum*, *die Wolke*, *das Wasser* i od tej pory wszystkie wyrazy rodzaju męskiego wieszamy na drzewie, rodzaju żeńskiego porywa ze sobą olbrzymia chmura, a rzeczowniki wyrazu nijakiego pływają w wodzie).

5.3.7. Wymowa

Fonetyka powinna stać się integralną częścią procesu dydaktycznego, ponieważ łatwiej jest zapobiegać błędom, niż je potem korygować. Należy od pierwszej lekcji zwracać uczniom uwagę na to, że niewłaściwa wymowa lub zły akcent mogą zakłócić komunikację lub wręcz uniemożliwić zrozumienie wypowiedzi.

Ćwiczenia fonetyczne kojarzą się najczęściej z treningiem wymowy pojedynczych głosek, tymczasem o poprawności komunikacyjnej świadczy prawidłowa intonacja w dłuższych tekstach.

Uczniowie powinni ćwiczyć:

- właściwą intonację
- akcent wyrazowy
- wymowę poszczególnych głosek (alfabet), wymowę długich i krótkich samogłosek.

Do ćwiczeń fonetycznych można wykorzystać następujące techniki:

- podkreślanie, zaznaczanie odpowiednich głosek,
- grupowanie wyrazów według głosek (np. *Land*, *Rand*, *Sand*, *Wand*),
- zaznaczanie usłyszanego słowa (np. *bitten* – *bieten*),
- zaznaczanie, wystukiwanie akcentu wyrazowego,
- zaznaczanie w zdaniu akcentowanego wyrazu,
- zaznaczanie melodii zdania.

Do ćwiczeń fonetycznych można wykorzystać:

- teksty,
- ćwiczenia gramatyczno-leksykalne,
- nagrania,
- piosenki,
- rymowanki,
- gry językowe,
- scenki odgrywane przez uczniów.

Osadzenie ćwiczeń fonetycznych w konkretnych sytuacjach komunikacyjnych i różnych fazach lekcji może uczynić naukę bardziej efektywną i interesującą.

5.3.8. Ortografia

Nauczanie ortografii jest nierozdzielnie związane z pisaniem. Systematyczna korekta i analiza błędów powinna być wskazówką do dalszych ćwiczeń. Istotnym zagadnieniem jest również prawidłowa interpunkcja.

Uczniowie:

- uzupełniają krzyżówki,
- uzupełniają luki w wyrazach,
- zapisują usłyszane słowa,
- identyfikują wyrazy w ciągu liter,
- piszą dyktanda i korygują sobie nawzajem błędy.

5.4. Strategie uczenia się

Przez lata nauczaliśmy nowych treści, nie wyposażając uczniów w umiejętność efektywnego uczenia się. W konsekwencji uczyli się oni intuicyjnie, nie znając optymalnego dla siebie sposobu przyswajania wiedzy. To właśnie brak znajomości własnego typu osobowości i strategii uczenia się w wielu przypadkach leży u podstaw niepowodzeń szkolnych.

Zreformowana szkoła stawia przed wszystkimi nauczycielami zadanie nauczania, jak się uczyć. Uczeń powinien umieć:

- przyswajając informacje,
- przypominając je sobie,
- organizować je w sposób umożliwiający ich stosowanie.

O wielu strategiach uczenia się wspominaliśmy, omawiając techniki rozwijania poszczególnych sprawności językowych i zapamiętywania słownictwa. Chciałyśmy w ten sposób zaakcentować konieczność połączenia treści nauczania ze sposobami ich przyswajania. Istotne wydaje nam się przygotowanie ucznia do samodzielnego wykorzystywania następujących technik:

- **asocjogramy** – technika polegająca na zebraniu pojęć kojarzących się uczniowi z danym hasłem (np. nauczyciel pisze na tablicy słowo *Schule*, a uczniowie podają swoje skojarzenia – *Lehrer, Radiergummi, Sport, Pause* itd.)
- **burza mózgów** – służy zebraniu możliwie wielu pomysłów; na lekcji języka obcego musi bazować na znanym uczniom słownictwie (np. przygotowując projekt *Unsere Stadt* zbieramy propozycje uczniów dotyczące obiektów naszego miasta godnych zwiedzenia) *Uwaga! Podczas zapisywania propozycji nie należy ich wartościować!*

- **mapa poznawcza (mind map)** – uczniowie porządkują informacje, notują najistotniejsze hasła, wiążąc je ze sobą. Uczniowie, kreśląc mapę poznawczą, uczą się aktywnie czytać bądź słuchać i robić notatki. Technika ta bardzo wspomaga proces zapamiętywania
- **tabele** – uczniowie grupują wyrazy w celu lepszego ich zapamiętania (np. grupowanie rzeczowników w zależności od ich rodzaju gramatycznego)
- **wykresy** – uczniowie interpretują informacje przedstawione w formie graficznej (np. system szkolnictwa w Niemczech) lub sporządzają podobny schemat (np. systemu szkolnictwa w Polsce)
- **plakaty** – forma prezentacji wyników pracy w grupach (argumenty za i przeciw), pozostawienie plakatów w klasie i odwoływanie się do nich na kolejnych lekcjach może uczniom zapamiętać zebrane informacje
- **wizualizacja** poprzez stosowanie kolorowych kartek, wyróżnianie tekstu kolorem.

6. PRZYKŁADOWE PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

6.1. Osiągnięcia uczniów w zakresie sprawności językowych

Sprawności/ poziomy	Po klasie I	Po klasie II Po klasie I (kontynuacja)	Po klasie III Po klasie II (kontynuacja)	Po klasie III (kontynuacja)
Rozumienie ze słuchu A1	Uczeń potrafi zrozumieć: <ul style="list-style-type: none"> • polecenia nauczyciela • skierowaną do niego prośbę (potrafi zareagować) • istotne informacje w niezbyt skomplikowanych wypowiedziach w zakresie znanych tematów z życia codziennego • proste rozmowy telefoniczne 			

<p>A2</p>		<p>Uczeń potrafi zrozumieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krótki komunikat dyrekcji szkoły • najważniejsze informacje w wypowiedziach na temat hobby/spędzania wolnego czasu • informacje na temat imprez (rodzaj, czas, miejsce) • ceny towarów 	<p>Uczeń potrafi zrozumieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazówki do ćwiczeń gimnastycznych • interesujące go informacje sportowe (znane kluby, zawodnicy, barwy klubowe, rezultaty) • okoliczności wypadku (co, gdzie, kiedy się wydarzyło?) • zalecenia personelu medycznego • jakie niedogodności wiążą się z podróżowaniem samochodem 	<p>Uczeń potrafi zrozumieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opinie na temat mody • porady na temat uatrakcyjnienia uroczystości • prognozę pogody • opis gry • rozmowę o planach wakacyjnych • zapowiedzi na dworcu
<p>Mówienie i rozmawianie A1</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przywitać się i pożegnać • przedstawić siebie i innych (imię, nazwisko, wiek) • powiedzieć, skąd pochodzi i gdzie mieszka • podać swój numer telefonu • powiedzieć, jakiej muzyki najchętniej słucha, a jakiej nie lubi, zapytać o to rozmówcę • opowiedzieć o swoich upodobaniach żywieniowych • powiedzieć, jakie zajęcia wykonuje w domu, co lubi robić w wolnym czasie • udzielić informacji o swojej rodzinie (członkowie rodziny, ich wiek) • poinformować o planie lekcji, ocenach, typie szkoły 			

	<ul style="list-style-type: none"> • poprosić o przybory szkolne, podziękować • podać datę i godzinę • poprosić sprzedawcę o napoje lub/i coś do jedzenia • zaprosić kogoś na imprezę (odrzuć propozycję) • opisać prostymi zdaniami członków rodziny (stopień pokrewieństwa, wiek, co robią chętnie/niechętnie) • zasygnalizować brak zadania domowego, przyborów szkolnych 			
A2	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać datę urodzenia, stosując liczebniki porządkowe, • zaproponować zajęcia w czasie wolnym • przedstawić swój plan lekcji • powiedzieć, jakie typy szkół są w Polsce, do jakiej szkoły uczęszcza, jakie są oceny, ile lat uczęszcza się do szkoły • przeprosić za spóźnienie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powiedzieć, jak spędza wolny czas w zależności od pory roku • odrzuć propozycję i uzasadnić odmowę • mówić o planach na weekend • wyjaśnić, dlaczego nie może czegoś zrobić • przeprowadzić wywiad • opisać ubiór • powiedzieć, w co się chętnie ubiera • zapytać o cenę • wyrazić zdziwienie • krótko zaprezentować na forum klasy informacje na znany temat • opowiedzieć, co robił w ciągu dnia • w prosty sposób objaśnić powszechnie występujące zakazy • opowiedzieć o swoim zwierzęciu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasięgnąć i udzielić informacji odnośnie samopoczucia • opisać dolegliwości • wymienić z rozmówcą informacje na temat szkoły • opowiedzieć o przebiegu dnia • wyrazić opinię na temat ubioru osób • opowiedzieć o polskich tradycjach żywieniowych • zamówić coś do jedzenia, picia • wyrazić opinię na temat potraw • upomnieć się o coś (np. w restauracji) • powiedzieć jaką dyscyplinę sportu najbardziej lubi i dlaczego • wyrazić opinię na temat wybranej dyscypliny sportowej lub hobby 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić informacje na temat sytuacji w rodzinie • powiedzieć, co do kogo należy • zapytać o towar w sklepie z obsługą • opisać wygląd rzeczy, podać rozmiar • opisać osoby • wyrazić opinię na temat mody • podać cele podróży i uzasadnić swój wybór • powiedzieć, gdzie się coś znajduje • opowiedzieć, gdzie i jak mieszka • wyrazić przypuszczenie • wyrazić opinię na temat mebli, wyposażenia mieszkania • omówić statystykę na temat ulubionych miejsc urlopowego wypoczynku

		<ul style="list-style-type: none"> wyrazić opinię na temat zwierzaka w domu powiedzieć o celach podróży 	<ul style="list-style-type: none"> zapropnować rozmówcy obiekty w swojej miejscowości warte zwiedzenia uzgodnić z rozmówcą plany na weekend dowiedzieć się o drogę i opisać drogę w oparciu o plan miasta kupić owoce na targu poprosić o lekarstwa w aptece kupić znaczki na pocztę powiedzieć o swoich planach zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> powiedzieć, jak obchodzi urodziny opisać pogodę opisać swoje ferie zasięgnąć informacji o połączeniach komunikacyjnych kupić bilety sformułować życzenia świąteczne: noworoczne i wielkanocne
Czytanie ze zrozumieniem A1	Uczeń potrafi zrozumieć: <ul style="list-style-type: none"> najistotniejsze informacje w tekście zawierającym ilustracje propozycję w formie SMS-a i e-maila odnośnie spędzenia wolnego czasu części tekstów, jeżeli ma możliwość ich powtórnego przeczytania informacje z tablicy ogłoszeń (daty, wydarzenia) 		Uczeń potrafi zrozumieć: <ul style="list-style-type: none"> treść tablic informacyjnych (<i>Bahnhof, Parkplatz</i> itp.) rozumie tablice informacyjne w domu towarowym (np. <i>Spielwaren</i>) 	
A2		Uczeń potrafi zrozumieć: <ul style="list-style-type: none"> istotne informacje w szkolnym kalendarzu imprez (co? gdzie? kiedy? kto?) krótką notatkę prasową ważne informacje w drobnych ogłoszeniach prasowych, np. oferujących zwierzęta domowe 	Uczeń potrafi zrozumieć: <ul style="list-style-type: none"> informacje o układzie pomieszczeń w budynku zasady obowiązujące w danym miejscu (regulamin schroniska) opis dyscyplin sportowych (zawody szkolne) najważniejsze informacje 	Uczeń potrafi zrozumieć <ul style="list-style-type: none"> zwiastuny programów telewizyjnych drobne ogłoszenia w prasie na temat mieszkań (wielkość, liczba pokoi, cena) wyniki ankiety, np. na temat preferencji młodzieży przy doborze mebli informacje na temat życia

			<p>w ofercie biura podróży</p> <ul style="list-style-type: none"> • drobne ogłoszenia prasowe na temat możliwości rozwijania swoich zainteresowań i spędzenia wolnego czasu • informacje na temat środków komunikacji i połączeń 	<p>młodzieży na wsi</p> <ul style="list-style-type: none"> • ofertę wycieczki rowerowej • wypowiedzi na temat ferii • zrozumieć krótkie informacje na temat zwiedzanych obiektów
Pisanie A1	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanotować godziny, wiek, datę • napisać krótki list, e-mail o sobie, swojej rodzinie, szkole oraz poprosić o informacje zwrotne • w dużym stopniu poprawnie zapisać znane wyrazy 		<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napisać tekst pocztówki 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napisać życzenia urodzinowe, świąteczne, noworoczne
A2		<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaproponować w formie SMS-a wspólne spędzenie wolnego czasu (zareagować na taką propozycję) • wypełnić prosty formularz, ankietę danymi osobowymi (nazwisko, wiek, hobby, adres zamieszkania) • napisać krótki artykuł do gazetki szkolnej (<i>Leute und Hobbys</i>) • napisać prosty list z aktualnymi informacjami (przyjaciele, szkoła, hobby) • sformułować zaproszenie na urodziny • opisać, co jest jego ulubionym hobby i jakich przedmiotów lub sprzętów do jego realizacji używa • zanotować ważne informacje 	<p>Uczeń potrafi</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać aktualne wydarzenie sportowe • napisać zaproszenie uwzględniające menu • wyjaśnić jakie potrawy lubi, jakich nie lubi • opisać w liście swoją szkołę, klasę • opisać siebie, przyjaciela, swoją rodzinę 	<p>Uczeń potrafi</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać swoje mieszkanie, swój pokój • napisać notatkę z zadaniami do wykonania • opisać pogodę • opisać przyjęcie • sporządzić listę rzeczy przydatnych na camping • zaprosić przyjaciela na wakacje, zaproponować program pobytu • napisać kartkę z wakacji

6.2. Katalog środków językowych

Po zakończeniu poszczególnych etapów edukacyjnych uczniowie powinni aktywnie posługiwać się określonymi zwrótami. Prezentujemy je w poniższej tabeli:

Po klasie I	Po klasie II Po klasie I (kontynuacja)	Po klasie III Po klasie II (kontynuacja)	Po klasie III (kontynuacja)
Nawiązywanie kontaktu			
<ul style="list-style-type: none"> - Hallo! Grüß dich! Guten Tag! - Ich bin Peter und du? Wer bist du? - Wie geht's? 		<ul style="list-style-type: none"> - He, wer bist du denn? - Wem gehört denn die Brille da? - Entschuldigung, wie komme ich ...? 	
Zakończenie kontaktu			
<ul style="list-style-type: none"> - Tschüs! - Auf Wiedersehen! 	<ul style="list-style-type: none"> - Bis nachher! - Mal sehen! 	<ul style="list-style-type: none"> - Na dann, gute Besserung! - Dann wünsche ich Ihnen guten Appetit! 	<ul style="list-style-type: none"> - Also, ich gehe jetzt. - Schluss jetzt!
Rozpoczęcie rozmowy			
<ul style="list-style-type: none"> - Spielst du Fußball? - Wie findest du ...? - Möchtest du ...? - Sag mal, hast du ...? 	<ul style="list-style-type: none"> - Hallo, ich muss dir was sagen. - Na, wie geht es dir? 	<ul style="list-style-type: none"> - Helfen Sie mir! - Was ist denn mit dir los? - Geht es dir nicht gut? 	<ul style="list-style-type: none"> - Wo ist denn ... ?
Podtrzymanie rozmowy			
<ul style="list-style-type: none"> - Aha, sag mir ... - Ja, und? - Sehr interessant! - Na ja. - Ach so! - Wie bitte? 	<ul style="list-style-type: none"> - Was machen wir denn noch? - Warum denn nicht? - Na und? - Wie geht das denn? - Du meinst wohl ... 	<ul style="list-style-type: none"> - Was tut dir denn weh? - Welcher Sportler gefällt dir am besten? - Lass mal sehen! 	<ul style="list-style-type: none"> - Was ist eigentlich in der letzten Sendung passiert?
Wyrażanie bądź niewyrażanie zgody			
<ul style="list-style-type: none"> - Alles klar! - Ja, das geht. - Nein, tut mir leid 	<ul style="list-style-type: none"> - Es geht aber heute wirklich nicht! - Na gut. 	<ul style="list-style-type: none"> - Na gut! Wenn du meinst! - Nein, überhaupt nicht! 	<ul style="list-style-type: none"> - Das sehe ich gar nicht ein!
Sygnalizowanie zainteresowania			
<ul style="list-style-type: none"> - Was ist denn Max? - Was? Da komme ich mit. - Wirklich? - Ehrlich? 	<ul style="list-style-type: none"> - Was gibt s denn ? - Aha? - Ja und? 	<ul style="list-style-type: none"> - Ist jetzt alles in Ordnung? 	<ul style="list-style-type: none"> - Und was gefällt Ihnen? - Wie gefällt dir ...? - Gefällt dir ...? - Wie findest du ... ? - Welche? - Wie denn?
Sygnalizowanie niezrozumienia			
<ul style="list-style-type: none"> - Wie bitte? 	<ul style="list-style-type: none"> - Das verstehe ich nicht! 	<ul style="list-style-type: none"> - Wie bitte, warum? (weil ...) - ich habe Sie nicht verstanden. 	
Wyrażanie zdziwienia			
<ul style="list-style-type: none"> - Was ist denn los? - Das gibt's doch nicht! - Wirklich? 	<ul style="list-style-type: none"> - Bist du verrückt? - Frühstückst du denn nicht? - Das gibt es doch nicht! 	<ul style="list-style-type: none"> - Was machen Sie denn noch hier? - Das darf doch nicht wahr sein! 	<ul style="list-style-type: none"> - Ich sehe wohl nicht richtig. - Was ist das denn? - Verstehst du denn nicht?

		– Das ist doch nicht möglich!	– Warum ärgerst du dich so? – Kann es sein, dass du Angst hast?
Wyrażanie emocji			
– Super! – Oh toll! – So ein Mist	– Oh, das wird der Supertag! – Ach komm schon! – Sei kein Frosch!	– Ich bin sauer auf dich! – Ich habe solche Angst! – Ich fürchte, dass er ...	– Ich ärgere mich furchtbar! – Ich habe mich schon so gefreut!
Wyrażanie podziękowania			
– Danke, – Vielen Dank!	– Besten Dank !	– Ich bin dir/Ihnen sehr dankbar.	
Wyrażanie prośby			
Bitte, bitte, Gib mir bitte mal ...!	– Darf ich heute ...?	– Für mich ... – Ich nehme ... – Entschuldigen Sie bitte, gibt es hier ...?	– Kann ich sie mal anprobieren?
Przepraszanie/usprawiedliwianie się			
– Entschuldigung! – (Das macht nichts.) – Es tut mir Leid!	– Oh, entschuldige.	– Entschuldigung, die bringe ich gleich!	
Wyrażanie aprobaty/dezaprobaty			
– Na, gut! – Richtig! Super! Toll! – Na, hör mal! – Quatsch! – So geht das nicht!	– Hab dich nicht so! – Schade! – Super Idee! – Ja, das ist doch klar! – Ja, ja das weiß ich doch! – Also gut! – Gute Idee! – Das geht dich gar nichts an!	– Das war so toll! – Ich bin sicher, dass mir das Spaß macht. – Das stimmt gar nicht.	– Das glaube ich nicht. – Nein, auf keinen Fall! – Das willst du wohl nicht hören! – Na, endlich! – Ach, Unsinn! – Du bist gemein!
Wyrażanie opinii			
– Ich finde Pop toll! – Ich glaube ...	– Ehrlich gesagt, ich finde ... – Den/die/das finde ich doof. – Das ist sicher ... – Das finde ich super! – Der Hund ist aber komisch!	– Das gefällt mir aber gut /super/blöd. – Toll, wenn man Fremdsprachen kann. – Sie glauben, dass es zu gefährlich ist. – Ich bin sicher, dass ... – Aber das ist doch ...!	– Ich meine, die grüne Bluse gefällt ihr. – Wir wollen uns doch nicht streiten. – Ich finde ... cool /hässlich/schick/scheußlich/ furchtbar/richtig witzig/echt schrecklich. – Dumme Frage!
Wyrażanie życzeń			
– Ich möchte ...	– Ich möchte lieber ...	– Ich möchte gern, dass ... – Bringen Sie mir ...	

Wyrażenie poleceń			
- Gib mir mal das!	- Los, komm schon!	- Paß auf! - Überleg doch mal!	- Na hör mal! - Lass mal! - Sag das noch mal! - Bleibt nicht so lange auf! - Los, mach den Fernseher an! - Nun, komm schon! - Sei kein Spielverderber! - Steig auf ... ! - Geh zu ...! - Schau zu ... hinüber!

7. OCENIANIE

7.1. Założenia

7.1.1. Podejście do błędów

W naszym kręgu kulturowym słowo „błąd” ma zabarwienie negatywne. Wprowadzie w języku polskim funkcjonuje powiedzenie „uczyć się na błędach”, jednak zbyt często właśnie szkoła jest miejscem, w którym czyha się na potknięcia, gdzie za błędy ucznia spotykają przykre konsekwencje. A przecież błędy wskazują deficyty i braki. Poza tym są one wynikiem aktywności ucznia – tylko ten, kto nic nie robi, nie popełnia błędów. A więc:

- uznajmy prawo ucznia do błędów jako nieodłącznego i naturalnego elementu procesu uczenia się
- analizujmy błędy, by zyskać wskazówkę do dalszej pracy
- dajmy uczniowi okazję do uczenia się na błędach, np. poprzez korektę zdań z prac uczniowskich.

7.1.2. Funkcja diagnostyczna i wychowawcza ocen

Ocenianie jest nieodłącznym elementem procesu dydaktycznego i jako taki powinno być dokładnie zaplanowane.

Reforma edukacji zakłada wprowadzenie w każdej szkole wewnątrzszkolnego systemu oceniania i klasyfikacji. System ten powinien być próbą uzgodnienia, zwłaszcza między nauczycielami tego samego przedmiotu, wymagań oraz kryteriów i form oceniania. Uczeń uzyska wtedy bardziej obiektywną ocenę swoich umiejętności.

Istotne jest, aby przyjęty system oceniania pełnił funkcję diagnostyczną i wychowawczą. Oznacza to, że ocena będzie:

- dla ucznia czytelną informacją o tym co wie i umie,
- czynnikiem motywującym ucznia do pracy i samodzielnego planowania własnego rozwoju,
- dla rodziców informacją o postępach dziecka,
- dla nauczyciela wskazówką jak planować i udoskonalać proces dydaktyczny.

Obydwie funkcje oceny będą spełnione, jeżeli zaproponujemy uczniowi możliwość prowadzenia samooceny oraz wprowadzimy jasny system oceniania w oparciu o zrozumiałe kryteria.

7.1.3. Samoocena ucznia

W trakcie procesu dydaktycznego uczeń powinien nabyć umiejętność trafnej samooceny poprzez systematyczne śledzenie nabywania kompetencji. Możliwym do zastosowania na lekcjach języka niemieckiego sposobem samooceny jest sporządzanie przez ucznia listy umiejętności. Umożliwimy mu wykonanie tego zadania, precyzyjnie formułując cele lekcji i zapisując je w temacie, np. *Ich kann mich vorstellen; Ich nenne Gegenstände in meinem Zimmer.*

Zestawienie takiej **listy umiejętności** po zrealizowaniu zamierzonej partii materiału mobilizuje ucznia do skonfrontowania tego co umie z tym, co powinien być opanować. Lista taka może wyglądać następująco:

Umiem:	+	?	-
1. Przywitać się
2. Pożegnać się
3. Pozdrawiać
4. Podać wiek
5. Podać numer telefonu
6. Przedstawić siebie
7. Przedstawić innych
8. Zapytać o opinię
9. Wyrazić opinię
10. Zapytać o życzenie
11. Wyrażać życzenia
12. Zapytać o sposób spędzania wolnego czasu
13. Poinformować o sposobie spędzania wolnego czasu

Uwaga!

Listę taką można sporządzać w języku niemieckim lub polskim, zależy to od stopnia zaawansowania językowego uczniów.

7.1.4. Europejskie Portfolio Językowe

Doskonałą pomocą dydaktyczną w kształtowaniu umiejętności samooceny, tak ważnej dla procesu kształcenia i wychowania, jest *Europejskie Portfolio Językowe* (EPJ). Wokół EPJ narodziło sporo mitów, a sama idea bywa często niezrozumiała dla nauczycieli i uczniów. Dlatego też przedstawiamy bardzo skrótowo rozwój koncepcji pracy z *Portfolio*. Idea portfolio językowego zrodziła się w Sekcji Języków Nowożytnych Rady Europy. Na bazie stworzonego w latach dziewięćdziesiątych jednolitego systemu opisu kompetencji językowych, przetłumaczonego i wydane go później także w Polsce pod nazwą *Europejski System Opisu Kształcenia Językowego*, powstał pomysł stworzenia dokumentu, który towarzyszyłby w nauce języków obcych i stanowił poświadczenie zdobytych umiejętności. Tak powstało portfolio językowe, a jego pierwsze krajowe wersje testowano już w latach 1998–2000. Obecnie każdy kraj w Europie może starać się o zatwierdzenie własnego portfolio, uzyskując dla niego numer akredytacyjny nadawany przez Radę Europy. Akredytację otrzymują dokumenty o jednolitej, określonej strukturze, ponieważ każda krajowa wersja EPJ musi składać się z trzech części: Paszport Językowy – prezentujący umiejętności ucznia, Biografia Językowa – stanowiąca zapis wydarzeń związanych z nauką języka i refleksję nad sposobem uczenia się oraz Dossier – zawierające wybór prac i dokumentów właściciela. Wśród kilku polskich wersji *Portfolio* przygotowanych dla różnych grup wiekowych znajduje się także EPJ dla uczniów w wieku od 10 do 15 lat. Wydawcą EPJ w Polsce jest Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie i tam można je zamawiać.

Podejmując decyzję o wprowadzeniu tej pomocy dydaktycznej, należy pamiętać o następujących zasadach:

Portfolio jest własnością ucznia i nie powinno być przedmiotem oceny ze strony nauczyciela, ma służyć efektywnemu planowaniu procesu uczenia się i stanowić pomoc w dokonywaniu bieżącej samooceny.

- Praca z EPJ będzie skuteczna, jeśli nauczyciel zaplanuje kilka lekcji w roku najpierw dla wyjaśnienia zasad pracy z *Portfolio*, a następnie monitorowania i wspierania ucznia w wypełnianiu dokumentu.
- Lekcje z wykorzystaniem EPJ mogą odbywać się na zakończenie semestru czy roku, gdy zazwyczaj dokonuje się podsumowania pracy i oceny osiągnięć.
- W pracy z EPJ szczególnie ważna wydaje się współpraca wszystkich nauczycieli języków obcych uczących w danej klasie, ponieważ *Portfolio* służy analizie procesu edukacyjnego w zakresie wszystkich nauczanych języków.

Proces wdrażania *Portfolio* można przeprowadzić w formie projektu edukacyjnego, którego zwieńczeniem będzie wystawa wypełnionych dokumentów, wzbogacona o prezentację idei. Systematyczna praca nad wypełnieniem stron *Portfolio* przyczynia się do istotnego wzmocnienia motywacji uczniów, zwiększa efektywność procesu dydaktycznego, ukierunkowując go na określony cel.

Pracujący z *Portfolio* uczą się odpowiedzialności, planowania własnej pracy i dokonywania samooceny, m.in. w zakresie poszczególnych sprawności językowych. To *Portfolio* wykaże, które obszary kompetencji językowych są na wyższym poziomie, a w których konieczne jest doskonalenie.

Może okazać się ponadto, że są uczniowie, którzy poza szkołą poznali jakiś język, np. przebywając w innym kraju, lub mają związki rodzinne z innymi kulturami. Tak więc wprowadzenie *Portfolio* może stać się okazją do prezentowania takich umiejętności uczniów, jakie nigdy nie zostałyby ujawnione.

Szkoła, która zechce to wykorzystać z pewnością zyska nową wartość, a uczniowie staną się bardziej otwarci na różnorodne doświadczenia poznawcze.

Gończo zachęcamy nauczycieli korzystających z naszego programu do stosowania EPJ w praktyce szkolnej.

7.2. Ocenianie bieżące

Ocenianie bieżące pełni bardzo ważną rolę w procesie dydaktycznym. Jego istotą jest systematyczne zbieranie informacji o stopniu opanowania przez ucznia poszczególnych treści nauczania.

W przypadku języka obcego ocenianie obejmuje wszystkie sprawności językowe, a także aktywność ucznia na lekcji, systematyczne i staranne wykonywanie prac domowych i innych zadań.

Ocenianie bieżące może odbywać się w oparciu o skalę ocen 1 – 6 lub inny system, np. punktowy. Nasz program przewiduje wykorzystanie obowiązującej obecnie skali ocen.

Oceny cząstkowe umożliwiają uczniowi śledzenie własnych postępów, wskazują konieczność uzupełnienia braków. Wystawianie ocen powinno opierać się na czytelnych i wcześniej podanych kryteriach. Należy umieścić je w pracowni językowej w widocznym miejscu, aby nauczyciel mógł się do nich odwoływać, a uczniowie uczyli się samooceny. Zamieszczone poniżej kryteria opieramy na naszych doświadczeniach sprawdzonych w praktyce szkolnej.

7.2.1. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych i ustnych

Ocena	Zgodność z tematem/stoień wyczerpania tematu	Poprawność
5	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> uwzględni wszystkie elementy polecenia odpowiada wyczerpująco w pracach pisemnych uwzględni limit słów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> buduje spójną wypowiedź opanował duży zakres słownictwa wykorzystuje złożone struktury popęlnia sporadyczne i drobne błędy
4	<ul style="list-style-type: none"> uwzględni wszystkie elementy polecenia na niektóre elementy polecenia odpowiada mniej wyczerpująco uwzględni w pracach pisemnych limit słów 	<ul style="list-style-type: none"> buduje spójną wypowiedź opanował duży zakres słownictwa wykorzystuje złożone struktury popęlnia nieliczne błędy
3	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się wyczerpująco na niektóre tematy w pracach pisemnych nie uwzględni limitu słów 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje niezbyt spójną wypowiedź wykorzystuje proste struktury popęlnia mało błędów
	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje niektóre polecenia odpowiada wyczerpująco 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje dość spójną wypowiedź wykorzystuje proste struktury popęlnia bardzo liczne, istotne błędy
	<ul style="list-style-type: none"> wypełnia wszystkie polecenia odpowiada niewyczerpująco 	<ul style="list-style-type: none"> jeden z 2 powyższych wariantów
2	<ul style="list-style-type: none"> wypełnia polecenia częściowo z pomocą nauczyciela w wypowiedzi zawiera znikomą ilość informacji 	<ul style="list-style-type: none"> dysponuje ograniczonym zasobem słownictwa i struktur popęlnia bardzo poważne błędy zaburzające komunikację
1	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje wypowiedzi nie na temat lub nie udziela odpowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> popęlnia bardzo poważne błędy uniemożliwiające komunikację

7.2.2. Ocenianie testów

Inne umiejętności, tj. rozumienie ze słuchu, czytanie tekstu ze zrozumieniem, znajomość zasad gramatyki oraz słownictwa można sprawdzać za pomocą testów. Do oceniania testów w szkole podstawowej i gimnazjum proponujemy przyjęcie następującej skali:

%	ocena
40 – 59	dopuszczający
60 – 74	dostateczny
75 – 89	dobry
90 – 100	bardzo dobry

Testy powinny wszechstronnie badać daną umiejętność poprzez różnorodne, znane uczniowi techniki. Uczeń nie powinien być zaskakiwany formą testowania, z którą nigdy nie spotkał się w fazie ćwiczeń.

Obowiązkiem nauczyciela jest wcześniejsze poinformowanie ucznia o zasadach sprawdzania jego kompetencji. Informacja ta powinna zawierać:

- zakres materiału podlegającego ewaluacji,
- techniki testowania,
- termin (w przypadku sprawdzianów obejmujących większą partię materiału).

7.3. Ocenianie semestralne

Średnia ważona

Na początku semestru nauczyciel informuje uczniów o zasadach wystawienia oceny końcowej. Nie może być ona średnią arytmetyczną ocen częściowych, ponieważ różna jest ich wartość (ciężar gatunkowy), np. ocena bardzo dobra za pracę domową ma inną wagę niż taka sama ocena z pracy klasowej. Dlatego proponujemy wykorzystanie metody tzw. średnich ważonych. Decydując się na ważenie ocen, przyjmujemy pewną filozofię oceniania.

Średnia ważona opisuje „wagę” uzyskanych ocen. Określanie wagi poszczególnych ocen odbywa się już w fazie planowania procesu dydaktycznego. Nauczyciel powinien rozważnie zaplanować zakres, częstotliwość i formę sprawdzania wiedzy i umiejętności i nadać wszystkim sprawdzianom odpowiednią wagę. Waga ocen z poszczególnych sprawdzianów (ustnych lub pisemnych) powinna uwzględniać zakres materiału, który uczeń musiał opanować. W ten sposób ocena z opanowania bieżącego materiału będzie miała wagę x1, natomiast z większej partii materiału x2 lub x3, przy czym nie ma znaczenia, czy sprawdzian odbywa się w formie ustnej, czy pisemnej. Kompleksowa odpowiedź ustna może mieć także wartość x3.

Najprostszy sposób obliczania średniej ważonej polega na traktowaniu poszczególnych ocen jako wielokrotności ocen elementarnych, np.

- 1) praca domowa, odpowiedź ustna z **bieżącego materiału** – 1 ocena
- 2) kartkówka, odpowiedź ustna z **niewielkiej partii materiału** – 2 oceny
- 3) praca klasowa z **większej partii materiału** – 3 oceny

Przykład:

Uczennica uzyskała w ciągu semestru następujące oceny:

bieżący materiał:	1, 3, 3, 1, 5	(x 1)
kartkówki:	4	(x 2)
praca klasowa:	2	(x 3)

$$\text{średnia ważona} = 1 + 3 + 3 + 1 + 5 + (4 + 4) + (2 + 2 + 2) = 27 : 10 = 2,7$$

Wystawiając ocenę, zgodnie z zasadą matematyczną zaokrąglamy średnią, biorąc pod uwagę pierwszą liczbę po przecinku, np.:

średnia 3,5: dobry

średnia 3,4: dostateczny

Niezależnie od przyjętego w poszczególnych szkołach systemu oceniania bieżącego ocena semestralna lub końcowa powinna być (zgodnie z rozporządzeniem MENiS-u z dn.19. 04. 99 r.) wyrażona cyfrą w skali 1 – 6.

7.4. Ocenianie końcoworoczne – egzaminy

W systemie oceniania zewnętrznego nie przewiduje się egzaminu z języka obcego po gimnazjum. Ponieważ nasz program zakłada systematyczne i planowe badanie wyników nauczania na każdym poziomie, dlatego proponujemy wprowadzenie po każdym roku nauki pisemnego egzaminu sprawdzającego stopień opanowania materiału przez uczniów. Końcowy test może być wykorzystany także przez nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych jako test kwalifikujący do grupy o odpowiednim poziomie zaawansowania.

7.5. Egzamin z języka obcego

Od roku szkolnego 2008/2009 uczniów gimnazjum obowiązuje trzecia część egzaminu kończącego ten etap edukacji – egzamin z języka obcego. W ten sposób kompetencje językowe uczniów, szczególnie ważne w dzisiejszym świecie, podlegać będą ocenie zewnętrznej, a w niedalekiej przyszłości – decydować o dalszej drodze edukacji. Reforma programowa obowiązująca od 1 września 2009 r. wraz z zewnętrznym egzaminem z języka obcego mogą przyczynić się do ujednoczenia nie tylko celów kształcenia, ale także kryteriów i form oceniania osiągnięć uczniów. Forma egzaminu z pewnością będzie ewoluować, ponieważ pierwszy egzamin w roku szkolnym 2008/2009 przeprowadzono w oparciu o „starą” podstawę programową i wyprowadzone z niej standardy wymagań egzaminacyjnych. Ponieważ nowa podstawa programowa formułuje cele kształcenia na dwóch poziomach – dla uczniów rozpoczynających naukę języka obcego w gimnazjum i kontynuujących ją po szkole podstawowej celowe byłoby wprowadzenie od roku 2011/2012 egzaminu językowego na dwóch poziomach. Zanim to się jednak stanie egzamin z języka obcego na poziomie gimnazjum będzie ograniczać się do sprawdzania podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych. Przygotowanie uczniów do takiego egzaminu nie powinno nastręczać żadnych problemów, ponieważ w podręcznikach szkolnych nie brakuje takich typów zadań, jakie przewidują autorzy koncepcji egzaminu. W tej chwili egzamin z języka obcego składa się z trzech części: odbiór tekstu słuchanego, odbiór tekstu czytanego i reagowanie językowe. Wśród zadań egzaminacyjnych dominują zadania zamknięte, podobne do tych, które znajdziemy w podręcznikach, np. **Planet:**

- zadania wielokrotnego wyboru: **Planet 1 Ćwiczenia** – str. 9, 12, 16, 17, 46, 48, 52
Planet 2 Ćwiczenia – str. 12, 19, 21
Planet 3 – str. 29, 41
Planet Plus Ćwiczenia – str. 8, 12, 49
- zadania typu *prawda-fałsz*: **Planet 2** – str. 39
Planet 3 – str. 11, 19
- zadania na dobieranie: **Planet 1** – str. 27, 38, 60
Planet 1 Ćwiczenia – str. 10, 21, 39, 53
Planet 2 – str. 10, 24, 57
Planet 2 Ćwiczenia – str. 17, 38, 41, 45, 47, 56, 58
Planet Plus – str. 6, 14, 23, 50, 57, 62

System przygotowania do egzaminu językowego po gimnazjum powinien być włączony do pracy nad doskonaleniem kompetencji językowych uczniów. Warto oczywiście wykorzystać próbne testy w okresie bezpośrednio poprzedzającym egzamin, ale najważniejszy wydaje się systematyczny rozwój znajomości języka w obrębie wszystkich sprawności językowych. Jako element przygotowania uczniów do egzaminu można potraktować bieżące sprawdziany i klasówki. Nie mogą się one ograniczać do sprawdzania znajomości zasad gramatyki czy słownictwa, powinny obejmować także sprawność rozumienia tekstu czytanego czy słuchanego. Wielu nauczycieli rozumie potrzebę stosowania podobnych zadań podczas lekcji i w czasie sprawdzianów. Pisemna forma egzaminu po gimnazjum nie zwalnia oczywiście nauczyciela z rozwijania priorytetowej kompetencji mówienia. Do części egzaminu dotyczącej reagowania językowego uczeń będzie dobrze przygotowany, jeśli takie właśnie krótkie odpowiedzi na pytania czy reakcje na zadane pytanie pozna i przećwicz w naturalnej, ustnej formie.

7.6. Egzamin międzynarodowe z języka niemieckiego Fit 1 i Fit 2

Istotnym elementem wspierania motywacji uczniów do nauki języka niemieckiego może być perspektywa przystąpienia do egzaminów międzynarodowych Fit 1 dla uczniów rozpoczynających naukę w gimnazjum i Fit 2 dla uczniów kontynuujących ją po szkole podstawowej. Koncepcja egzaminów została opracowana przez Goethe Institut, a zdawać je można w wielu centrach egzaminacyjnych w całym kraju. Egzamin dostosowane zostały do *Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego* i odpowiadają poziomom: Fit 1 – A1, Fit 2 – A2. Informacje na temat egzaminów znajdują Państwo na stronie internetowej Goethe Institut – www.goethe.de. Egzamin są przeprowadzane w formach przyjaznych dla uczniów. Obserwujemy systematyczny wzrost zainteresowania nauką języka niemieckiego w szkołach, w których nauczyciele starają się przygotowywać uczniów do tych zewnętrznych sprawdzianów. Dodatkowe przygotowanie jest niezbędne, ponieważ nawet uczniowie z wystarczającymi kompetencjami językowymi mogą odczuwać pewien dyskomfort, nie znając dokładnie formy egzaminu czy kryteriów oceniania. Warto też przeprowadzić kilka testów, aby umożliwić uczniom zaplanowanie czasu na wykonanie arkuszy egzaminacyjnych. Ponieważ jednym z elementów części ustnej jest rozmowa z drugą osobą egzaminowaną, należy wdrożyć uczniów do prowadzenia rozmów w zakresie omawianych tematów. Na przygotowanie do egzaminów można zaplanować kilka lekcji w miesiącu lub przeznaczyć na nie zajęcia pozalekcyjne, jeśli jest możliwe ich prowadzenie. Można oczekiwać, że dzięki takim formom pracy uzyskiwane efekty powinny być lepsze, ponieważ w zajęciach uczestniczą szczególnie zmotywowani uczniowie. Zachęcamy, aby pierwszy, próbny test przeprowadzić dla całej klasy. Często zdarza się, że uczniowie odkrywają w ten sposób swoje umiejętności i nabierają ochoty do bardziej wyłożonej pracy. Jeżeli ze względów finansowych nie można zaproponować uczniom przystąpienia do egzaminu, warto przynajmniej przeprowadzić próbny test pod koniec II klasy (ze względów formalnych, ponieważ starsi uczniowie nie piszą egzaminów Fit lecz Start) i potraktować go jako ewaluację wyników kształcenia na określonym w *Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego* poziomie A1 lub A2.

Test diagnostyczny

Poniżej proponujemy test diagnostyczny dla uczniów, którzy kontynuują naukę języka niemieckiego po szkole podstawowej, i końcowy po I klasie gimnazjum dla uczniów, którzy rozpoczęli naukę języka.

Test diagnostyczny sprawdza umiejętności uczniów w zakresie podstawowych sprawności. Po jego przeprowadzeniu nauczyciel uzyska nie tylko informację o poziomie zaawansowania językowego uczniów, ale także zorientuje się, którą ze sprawności opanowali oni lepiej, a na którą trzeba poświęcić więcej czasu. Proponujemy każdą sprawność ocenić oddzielnie i uznać, że uzyskanie 80% punktów może być punktem wyjścia do realizacji celów nauczania opisanych w punkcie 4.4.

Część I – pisemna

Rozumienie tekstu czytanego

I. Przeczytaj poniższy tekst i zaznacz, które zdanie jest prawdziwe (R), a które fałszywe (F).

Liebe Monika,

ich bin gerade in Polen. Du weißt, ich habe ein Mädchen kennen gelernt. Sie lernt Deutsch und Englisch in der Schule. Unsere Schulen sind die Partnerschulen.

Ich wohne jetzt bei Barbara. Sie hat ganz nette Eltern und zwei Schwestern.

Ich gehe mit Barbara jeden Morgen in die Schule. Das ist toll! Ich verstehe zwar kein Polnisch, aber das macht nichts, denn alle Schüler sprechen hier Englisch oder Deutsch.

Ich sitze in der Klasse und lerne Mathe und Geografie auf Polnisch, Englisch und Deutsch als Fremdsprache. Es ist super zu sehen, wie die Schüler Deutsch lernen.

Jetzt weiß ich, unsere Sprache ist für andere nicht ganz einfach. Bald ist Weihnachten. Es gefällt mir hier in der polnischen Schule, alle lernen Weihnachtslieder, auch auf Deutsch. Wir singen gemeinsam *Stille Nacht* auf Polnisch, Deutsch und Englisch.

Das ist super!

Am Sonntag bin ich wieder in Köln. Dann rufe ich dich an.

Bis bald und viele liebe Grüße

Deine Katrin

Katrin wohnt in Polen.

Barbara lernt Deutsch und Englisch.

Katrin spricht Polnisch.

Katrin lernt Mathe in der polnischen Schule.

Bald ist Sommer.

Am Sonntag kommt Katrin nach Köln.

R	F

6 pkt

II. Przeczytaj ogłoszenia i połącz z wypowiedziami osób, wpisując w tabelę odpowiednią liczbę.

A

Sprachferien in Spanien
Vom 12.02. bis 26.02.
Anmeldung bei Frau Kaiser

B

Fußballtraining nicht am Samstag, sondern
am Montag, um 16.00 Uhr.

C

Freitag der 10. Dezember

Wegen Lehrerkonferenz der
Unterrichtsschluss schon
um 12.30

E

Hilfe!
Mein Deutschbuch ist weg.
Karina Meier
Kl. 11

D

Ich habe zwei Karten für ein Konzert von
Rammstein. Wer geht mit?
Das Konzert ist am Samstag um 20.00 Uhr.

1. Am Samstag? Da kann ich nicht. Schade.
2. Toll! Wir haben also am Nachmittag ganz frei.
3. Schade, das geht nicht. Wir fahren doch nach Österreich in die Ferien.
4. Was? Da kommt unsere Oma.
5. Mein Buch habe ich auch verloren.

A	B	C	D	E

5 pkt

Razem za rozumienie tekstu czytanego uczeń może otrzymać 11 punktów. Zdobyć 9 punktów pozwala uznać, że uczeń opanował podstawowy materiał na poziomie A1.

Rozumienie ze słuchu

Uczniowie słuchają dwa razy tekstów z płyty L7/3 i L 8/1

III. Posłuchaj i zaznacz, które ze zdań jest prawdziwe (R), a które fałszywe (F).

	R	F
1. Tobias steht um fünf vor acht auf.		
2. Er hat heute eine Klassenarbeit in Physik.		
3. Heute ist Freitag, der 13.		

6 pkt

IV. Posłuchaj i zakreśl zakończenie zdania zgodne z usłyszanym tekstem.

1. In der dritten Stunde haben die Schüler
 - a) Biologie
 - b) Mathematik
 - c) Physik
2. Fabian und Tobias dürfen früher
 - a) die Hausaufgabe aufschreiben
 - b) den Test schreiben
 - c) in die Pause gehen
3. Tobias kauft
 - a) zwei Hotdogs
 - b) ein Käsebrötchen
 - c) ein Brötchen
4. Tobias
 - a) isst zwei Hotdogs
 - b) gibt Steffi ein Hotdog
 - c) hat kein Geld

8 pkt

Razem za rozumienie tekstu słuchanego uczeń może otrzymać 14 punktów. Zdobycie 11 punktów pozwala uznać, że uczeń opanował podstawowy materiał na poziomie A1.

Pisanie

V. Poszukujesz koleżanki/kolegi, z którym chciał(a)byś korespondować.

Dokończ e-mail, w którym podasz: imię i nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania, zainteresowania, wymienisz członków swojej rodziny.

Hallo,

ich suche einen Freund oder eine Freundin. Schreibst du gern Briefe oder E- Mails?

Ich ...

12 pkt

Proponujemy przyznać po 2 pkt za każdą informację (razem 10 pkt) i 2 pkt za poprawność. Razem za napisanie tekstu uczeń może otrzymać 12 pkt. Zdobycie 9 pkt pozwala uznać, że uczeń opanował podstawowy materiał na poziomie A1.

Część II – ustna

I. Odpowiedz na pytania:

1. Wie heißt du?
2. Wo wohnst du?
3. Woher kommst du?
4. Wie alt bist du?
5. Was ist dein Hobby?
6. Wie findest du Techno-Musik?
7. Was trinkst du gern?
8. Was spielst du gern?
9. Was machst du in der Freizeit?
10. Hast du Geschwister?
11. Was lernst du besonders gern?
12. Was isst du in der Pause?

Maksymalnie 24 pkt

Punktacja: 0 – 1 – 2 pkt

0 – za brak odpowiedzi

1 – za odpowiedź niepełną lub zawierającą błędy zakłócające komunikację

2 – za odpowiedź pełną i bezbłędną

Drugą część testu można przeprowadzić w parach, uzyskując w ten sposób informację, jak uczniowie radzą sobie z prowadzeniem rozmowy. Można dodatkowo poprosić o zrelacjonowanie na forum klasy uzyskanych w rozmowach odpowiedzi.

Razem za część ustną uczeń może otrzymać 24 punkty. Zdobycie 19 punktów pozwala uznać, że uczeń opanował podstawowy materiał na poziomie A1.

Bibliografia

1. Binder G. *Lernstörungen*, Urania, Berlin 2002
2. Coste D. *Europejski system kształcenia językowego*, CODN, Warszawa 2003
3. Czajkowska I. *Zajęcia kompensacyjne w szkole*, WSiP, Warszawa 1989
4. Fisher R. *Uczymy jak się uczyć*, WSiP, Warszawa 2001
5. Frick Trick *Lernen ist lernbar*, Sauerländer, Aarau 1994
6. Jastrząb J. *Usprawnianie funkcji percepcyjno-motorycznych dzieci dyslektycznych*, CMPP, Warszawa 2002
7. Komorowska H. *Metodyka nauczania języków obcych*, PWN, Warszawa 1999
8. Niemierko B. *Między oceną szkolną a dydaktyką*, WSiP, Warszawa 2002
9. Raifenschneider D. *Techniki trenowania umysłu*, PWN, Warszawa 2001
10. Turecek K. *Sprachen lernen*, Krenn, Wien 2004